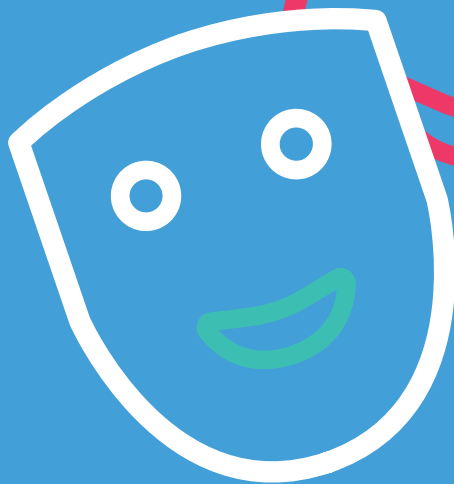
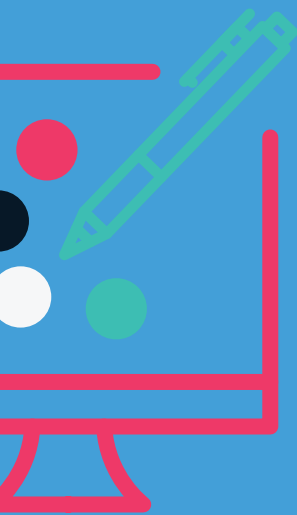

Az Európai Unió
Erasmus+ programjának
társfinanszírozásával

**Tanuljunk a múltból,
tervezzük a jövőt:**
Európa kulturális öröksége
az eTwinninggel

Az eTwinning egy élettel teli, dinamikus közösség, melyhez 13 éves fennállása óta több mint 190 000* iskola közel 500 000 pedagógusa csatlakozott. A program keretében a résztvevők több mint 70 000* projektet hajtottak végre, több mint 2 000 000 diák részvételével szerte Európából (*2018 májusi adatok).

Az eTwinning – az európai és szomszédos országok iskoláinak közössége – egy oktatási intézményeknek szóló program, mely az Európai Bizottság Erasmus+ programján keresztül kerül finanszírozásra. A programban 36 európai, illetve 8 Európával szomszédos ország pedagógusai vesznek részt.

Az eTwinning portál (a program online felülete) 29 nyelven érhető el. A portál nyilvános oldalai tájékoztatást nyújtanak a látogatóknak arról, hogy hogyan vehetnek részt az eTwinning programban, ismertetik az eTwinning által nyújtott előnyöket, valamint inspirációt nyújtanak az együttműködési projektek létrehozásához. Azok a pedagógusok, akik regisztrálnak az eTwinning portálon, bejelentkezhetnek az eTwinning Live elnevezésű korlátozott hozzáférésű felületre, melyen keresztül kapcsolatot teremthetnek és interakciókat folytathatnak a közösség többi tagjával. A felületen projektpartnereket kereshetnek, interakciókat folytathatnak egymással, együttműködésen alapuló közös projektmunkát végezhetnek, illetve európai és Európán kívüli nemzeti, vagy központi szervezésű szakmai fejlődési lehetőségeken vehetnek részt. Végül, a közös projekten dolgozó pedagógusok számára egy további privát felület, az adott projekthez tartozó TwinSpace felület is elérhető.

Az eTwinning program csapata magas színvonalú támogatást nyújt a résztvevőknek. A programban részt vevő országokban (jelenleg 44) úgynevezett Nemzeti Szolgáltatópontok (National Support Service – NSS), illetve Partnertámogató Irodák (Partner Support Agency – PSA) működnek, amelyek saját hazájukban népszerűsítik a programot, tanácsokkal és útmutatással segítik a program résztvevőit, valamint különböző nemzeti szintű rendezvényeket és szakmai fejlődési lehetőségeket szerveznek. Az eTwinning program európai szintű koordinálásáért a Központi Szolgáltatópont (Central Support Service – CSS) felel, amelyet egy 34 oktatási minisztériumból álló konzorcium, az Európai Iskolahálózat (European Schoolnet) működtet az Európai Bizottság megbízásából. A Központi Szolgáltatópont szoros együttműködést folytat a Nemzeti Szolgáltatópontokkal és Partnertámogató Irodákkal, gondoskodik az eTwinning portál folyamatos fejlesztéséről, valamint széles körű szakmai fejlődési lehetőségeket és egyéb eseményeket rendez. Ilyen esemény például az éves Európai eTwinning Konferencia és az Európai eTwinning Díjak díjátadó ünnepsége, amelyen a kiemelkedő eTwinning projektekben részt vevő pedagógusokat és diákokat díjaznak.

**Tanuljunk a múltból,
tervezzük a jövőt:**
Európa kulturális öröksége
az eTwinninggel

Tartalomjegyzék

Előszó	3
Bevezető: kulturális örökség – híd a múlt, a jelen és a jövő között	5
1. A kulturális örökség az oktatásban	7
1.1. A kulturális örökség európai éve – alkalom a kulturális örökség oktatásának népszerűsítésére	8
1.2. A kulturális örökség értelmezése: út a diákok Európa melletti elkötelezettségéhez?	9
2. Az eTwinning program és a kulturális örökség	13
2.1. A kulturális örökség szerepe az eTwinning programban	14
2.2. A kulturális örökséggel foglalkozó eTwinning projektek	18
3. A kulturális örökség oktatása az iskolákban	37
3.1. Oktatás a 21. századi tantermekben a digitális örökség felhasználásával	38
3.2. Húsz ötlet és tevékenység a kulturális örökség iskolai oktatásához	41
4. Elmélyedés Európa kulturális örökségében – további tanulási források	53
4.1. A történelem és az örökség megismerése európai nézőpontból: Az Európai Történelem Háza	54
4.1.1. Az Európai történelem otthona	54
4.1.2. A kulturális örökség újraértelmezésének tere	55
4.1.3. Egy tanulási forrás Európáról	57
4.2. Az eTwinning Iskolák és az UNESCO Társult Iskolák – a jövő építése a múlt felfedezésén keresztül	59
Összegzés	65
Bibliográfia	67

Előszó

Navracsics Tibor, kulturális, oktatási, ifjúságpolitikai
és sportügyi biztos

Navracsics Tibor

Közös kulturális örökségünk az európai életmód szíve. Körülvesz minket településeinken, városainkban, természeti tájainkon és régészeti emlékhelyeinken. Magában foglalja az irodalmi, képzőművészeti és iparművészeti alkotásokat, az emlékműveket, az őseinktől tanult kézműves mesterségeket, a filmeket, a meséket, melyeket gyermekeinknek mesélünk, jóízű ételeinket, és minden mást, melyben magunkra ismerünk. A kulturális örökség meghatározza személyiségünket, és megerősíti bennünk az érzést, hogy egy közös európai családhoz tartozunk. Mindannyian egy több mint 500 millió polgárból álló békés közösség tagjai vagyunk, melytől elválaszthatatlan a gazdag történelmi múlt és az egymásba fonódó kultúrák összessége.

A kulturális örökség európai évében személyes törekvésem arra ösztönöznöm az embereket – különösen a gyerekeket és fiatalokat –, hogy fedezzék fel Európa gazdag és sokszínű kulturális örökségét, és gondolkodjanak el azon, hogy az milyen szerepet tölt be mindannyiunk életében. Ha ebben sikerrel járunk, képessé tehetjük őket arra, hogy a jövőben ők gondozzák és őrizzék kulturális örökségünket.

Ez az év lehetőséget nyújt számunkra arra, hogy elmélyüljünk a múltunkat megőrkítő hagyományainkban, emlékeinkben és emlékműveinkben. Ezekből az emlékekből, történelmünkéből rengeteget tanulhatunk. Reménykedem, hogy az által, hogy mind az iskolák falain belül, mind azokon kívül felfedezik és mélyebben is megismerik közös kulturális örökségünket, a gyerekek és a fiatalok ráeszmélnek arra, hogy különböző – akár helyi, regionális vagy nemzeti – identitásuk kiegészíthetik, gazdagíthatják és megerősíthetik egymást, és mind megférnek az európai identitásukkal, illetve azon belül. A sokszínűség a kincsünk és az erőnk.

Az Eurobarométer kulturális örökséget vizsgáló különleges felmérése szerint a megkérdezett európai polgárok közül tízből kilenc szeretné, hogy a kulturális örökség részét képezze az iskolai tananyagnak. Az iskolák és a pedagógusok kulcsfontosságú szerepet játszanak abban, hogy ez megvalósuljon.

Mindezek tükrében különösen nagy örömmre szolgál, hogy bemutathatom az eTwinning program 2018-as könyvét, melynek középpontjában az áll, hogy hogyan illeszthetjük be a kulturális örökséget az iskolai oktatásba. A könyv bemutat többek között egy sor

válogatott eTwinning projektet, melyek kulturális örökségünk különböző formáival és vonatkozásaival foglalkoznak, és megmutatja, hogy a részt vevő pedagógusok és diákjaik – a legkisebbektől a legnagyobbakig – milyen változatos és kreatív módszereket alkalmaztak a téma feldolgozásához.

Az ez évi eTwinning könyv emellett számos forrással és konkrét ötlettel is szolgál a témához kapcsolódó tevékenységek megvalósításához, akár tanórai keretek között, akár az iskolai közösségen kívül. Az eTwinning projektek az élő példái annak, hogy a kulturális örökség témája rengeteg tanulási és közös részvételi lehetőséget kínál a gyerekek és fiatalok számára. Nagyon örvedetesnek tartom ezt a megközelítést, amely párbeszédre ösztönöz a különböző kultúrák és generációk között, segít megérteni a köztünk lévő hasonlóságokat és különbségeket, és arra tanít, hogy megbecsüljük kulturális sokszínűségünket.

Hálás vagyok minden pedagógusnak és diáknak, akik részt vettek ezekben a változatos tevékenységekben és projektekben; ahogy az eTwinning programnak és a teljes eTwinning közösségnek is azért, hogy hozzájárultak A kulturális örökség európai évének sikerességéhez. Ez a könyv a legkézzelfoghatóbb segítség ahhoz, hogy kulturális örökségünk továbbra is központi szerepet játsszon a mindennapi életünkben, még az európai év lezárultát követően is. Mindez elengedhetetlen ahhoz, hogy gyökeresen átalakuljon az, ahogyan megbecsüljük, megőrizzük és szélesebb körben is népszerűsítjük kulturális örökségünket. Ez a változás pedig biztosíthatja, hogy a témának szentelt európai év hosszú távon is az európai polgárok javára váljon – és hozzájáruljon a legkülönb Európa építéséhez.

Bevezető

Kulturális örökség – híd a múlt, a jelen és a jövő között

2018 A kulturális örökség európai éve. Kulturális örökségünk meghatározza mindennapi életünket. Körülvesz minket az európai településeken, városokban, természeti tájakon és régészeti emlékhelyeken. Visszatükröződik az irodalmi, képzőművészeti és iparművészeti alkotásokban, az emlékművekben, az őseinktől tanult kézműves mesterségekben, a filmekben, a mesékben, melyeket gyermekeinknek mesélünk, jóízű ételeinkben, és minden másban, melyben magunkra ismerünk.

A kulturális örökség európai éve kiemelt figyelmet fordít a gyerekek és fiatalok megszólítására, akik a jövőben átvesszik majd tőlünk örökségünk őrzésének a feladatát. Az Eurobarométer felmérési adatai szerint a válaszadók túlnyomó többsége (88%) egyetért azzal, hogy Európa kulturális örökségét az iskolákban is tanítani kellene, mivel ennek tanulása történelmünk és kultúránk mélyebb megértését is segíti (az Eurobarométer kulturális örökségről szóló különjelentése, 2017).

A kulturális örökség számos megnyilvánulási formája áll a gyerekek és fiatalok rendelkezésére, arra várva, hogy felfedezzék azokat. Ilyenek többek között:

- Az épületek, az emlékművek, a tárgyi leletek, a levéltárak, az öltözékek, a művészeti alkotások, a könyvek, a gépezetek, a történelmi nevezetességű települések, a régészeti lelőhelyek stb. – **(tárgyi örökség/a kulturális örökség megfogható javai)**
- A szokások, az ábrázolásmódok, a tudás, a készségek és az ezekkel kapcsolatos eszközök, valamint az olyan, a közösségek által nagy becsben tartott kulturális megnyilvánulási formák, mint a fesztiválok és az ünnepek. Ide tartoznak a nyelvi és szóbeli hagyományok, az előadóművészet és a hagyományos szakmák stb. – **(szellemi örökség/a kulturális örökség nem megfogható javai)**
- A természeti tájak – olyan földrajzi területek, ahol a természetes erőforrások az emberek tevékenységeinek és hagyományainak nyomait őrzik
- A digitális formátumban készült források (digitális műalkotások, animációk stb.), vagy megőrzés céljából digitalizált tartalmak (szövegek, képek, filmek, hangfelvételek stb.) – **(digitális örökség).**

Mit nyújt ez a könyv?

A könyv célja, hogy körüljárja a kulturális örökség különböző vonatkozásait, és bemutasson néhány, a kulturális örökséghez kapcsolódó eTwinning projektet, illetve ötleteket adjon a témával kapcsolatos tevékenységekhez.

A könyv első fejezetéből kiderül, mit is értünk a kulturális örökség alatt, és az olvasó megtudhatja belőle azt is, hogy hogyan válhat a kulturális örökség értelmezése egyfajta tanulási módszerrel.

A második fejezet olyan inspiráló eTwinning projekteket mutat be, melyek résztvevői a kulturális örökség megfogható, nem megfogható, digitális és természeti formáival foglalkoztak.

A harmadik fejezet az európai kulturális örökséget mindenki számára hozzáférhetővé tevő európai uniós online felület, az Europeana forrásgyűjteményének egyes darabjait mutatja be. Emellett ebben a fejezetben különböző tantárgyakhoz kapcsolódó tanórai tevékenységeket is talál – a történelemtől a csillagászatig és a matematikán keresztül az idegen nyelvekig.

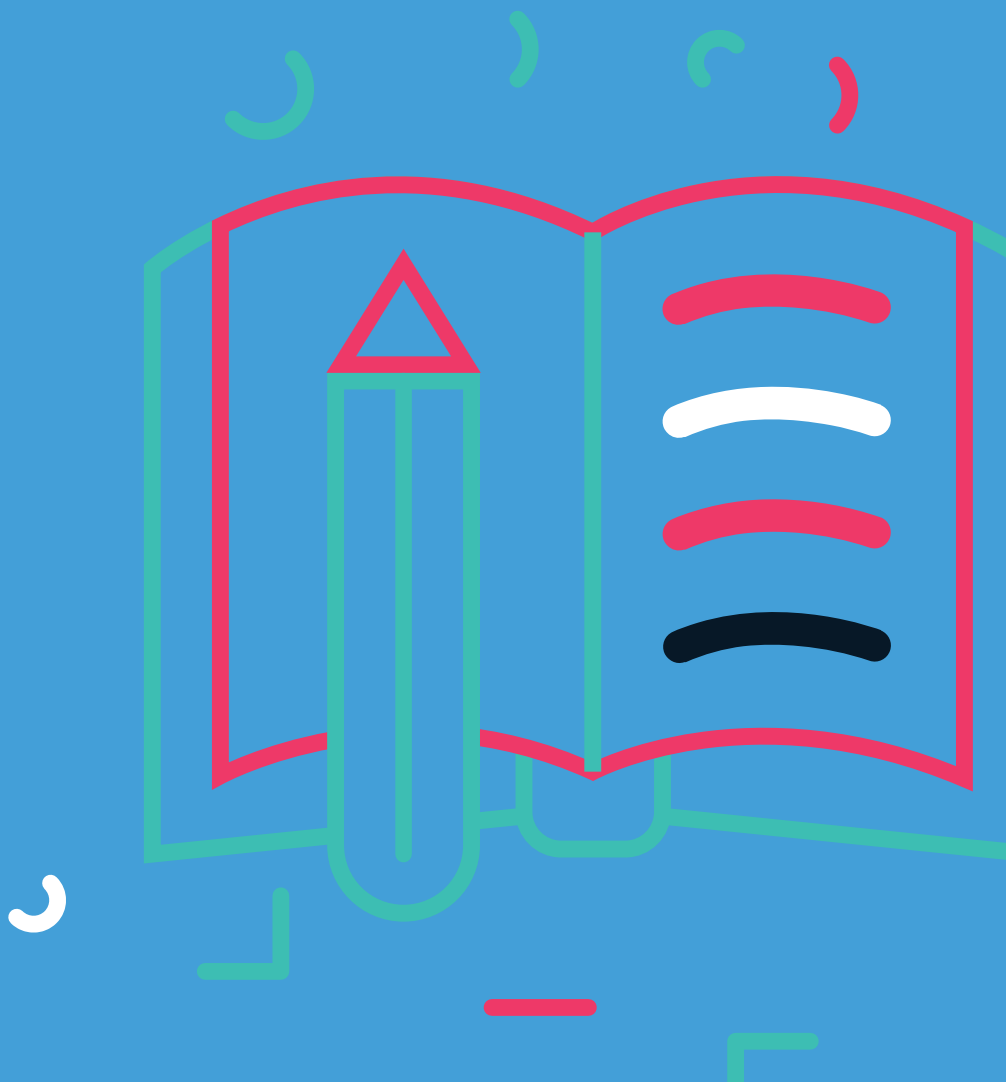
A könyv utolsó fejezetében arról olvashat, hogy diákjai hogyan tanulhatnak a történelemlről és a kulturális örökségről az Európai Történelem Háza portál által elérhetővé tett források felhasználásával. Végül azt is megtudhatja, hogy az eTwinning és Unesco Iskolák milyen módon népszerűsíthetik kulturális örökségüket az iskolai és iskolán kívüli tevékenységeik révén.

A kulturális örökség olyan tág témakör, mely bőségesen kínál lehetőséget kreatív tevékenységek végrehajtására diákjaival. Az alábbiakban néhány ötletet adunk ilyen tevékenységek végrehajtásához, ami után csak Önön múlik, hogy milyen formáját választja az európai értékek népszerűsítésének iskolájában.

„A gazdag és sokszínű kulturális örökségünkben rejlő rendkívüli erő segítheti nemzetünk építését” – Nelson Mandela.

1. fejezet

A kulturális örökség az oktatásban

1.1. A kulturális örökség európai éve – alkalom a kulturális örökség oktatásának népszerűsítésére

Erminia Sciacchitano, tudományos főtanácsadó,
Európai Bizottság

Erminia Sciacchitano

A „kulturális örökség” fogalma a köztudatban évtizedeken keresztül csupán az emlékműveket, a múzeumokat és a régészetet foglalta magában. A kulturális örökség és az oktatás összekapcsolása rendszerint az emlékművek vagy múzeumok passzív meglátogatásában, vagy a történelmi műemlékek és tárgyak megfigyelésében merült ki. E tevékenységek gyakran jártak együtt a történelmi események kronológikus beszámolójára szorítkozó idegenvezetésekkel, melyek semmilyen módon nem kapcsolódtak a tanulók élettapasztalataihoz. Széles körben használtak olyan brosúrákat is, melyek anélkül ismertették az egyes emlékművekkel kapcsolatos információkat, hogy annak kontextusával is foglalkoztak volna.

Ezek szerzői arra sem törekedtek, hogy a bemutatott adatokat összekapcsolják a tanulók korábbi ismereteivel és tapasztalataival.

Az elmúlt néhány évtizedben azonban tágabbá vált a kulturális örökség értelmezése, és ma már magában foglalja a nem megfogható javakat; a természeti, városi és vidéki tájakat; valamint a digitális és filmművészeti örökséget is. Az Európa Tanácsnak a kulturális örökség társadalmi értékéről szóló keretegyezménye (Faro, 2005) határozza meg a legátfogóbban a kulturális örökség fogalmát, holisztikus szemlélettel belefoglalva annak megfogható, nem megfogható és digitális vonatkozásait is:

„A kulturális örökség azon múltból örökölt értékhordozó források együttese, amelyeket az emberek – a tulajdonviszonyoktól függetlenül – a saját állandóan fejlődő értékeik, hiedelmeik, hitük, tudásuk és hagyományaik tükröződéseként és kifejeződéseként határoznak meg. Magában foglalja a környezet mindazon vonatkozásait is, amelyeket az idők folyamán az ember és az egyes helyszínek közötti kölcsönhatás eredményezett.” (Faro, 2005)

Az egyezmény kiemeli, hogy a kulturális örökség elemének tekinthető bármilyen olyan jel vagy szimbólum, mely emberi tevékenységek eredményeképpen jött létre vagy nyert értelmet, illetve amely a természetes pusztulást, felejtést vagy rombolást megakadályozó tudatos védelem, megőrzés alatt áll, vagy szándékosan helyreállításra került. A dokumentum emellett különös fontosságot tulajdonít azon (pl. kulturális, történelmi, esztétikai, régészeti, tudományos, etnológiai, antropológiai) értékeknek, hiedelmeknek, tudásnak és hagyományoknak, melyeket bármilyen olyan közösség vagy referenciacsoport relevánsnak ítél, melynek jogában áll az adott kulturális örökségi forrásból részesülni,

és amely felelősséggel tartozik azért, hogy azt a jövő generációinak továbbadja. Ahogyan azt az egyezmény is nyomatékosan megállapítja, ezek az értékek állandóan fejlődnek.

Ma már teljes körű az egyetértés abban a tekintetben, hogy a kulturális örökség központi szerepet tölt be társadalmi életünkben. Egyfelől elősegíti az összetartozás érzésének fenntartását a nemzeti határokon belül és azon túl, másfelől megerősíti és népszerűsíti a kölcsönös megértést és a közös értékeket is. Ennek köszönhetően a kulturális örökségre fordított figyelem egyre nő. Annak köszönhetően, hogy széles körben elfogadottá vált a kulturális örökség fogalmának e tágabb meghatározása, és megnőtt a kulturális örökség iránti érdeklődés, annak elemeit egyre gyakrabban használják fel tanulási környezetekben. Ennek főként az a célja, hogy a lehető legtöbb diák figyelmét felhívják a kulturális örökségre, illetve gazdagabbá tegyék vele a tanulási folyamatot.

A kulturális örökség oktatása a tanulási és tanítási folyamatnak egy olyan megközelítési módja, mely arra a koncepcióra épül, hogy a kulturális örökség kapcsán a diákok olyan élményekben vehetnek részt, amelyek egyúttal tudásukat is gyarapítják. Az által, hogy közvetlenül megtapasztalják, megvizsgálják, elemzik és értékelik a kulturális örökség különböző javait – például épületeket, műemlékeket, munkahelyeket, természeti tájakat, műalkotásokat, rituálékat, hagyományokat –, a tanulók új ismereteket sajátítanak el, és nemcsak intellektuális készségeiket fejlesztik, de azon kompetenciáik széles körét is, amelyek társadalmunk és életmódunk fenntartásához, illetve jobb tételéhez szükségesek.

1.2. A kulturális örökség értelmezése: út a diákok Európa melletti elkötelezettségéhez?

*Interpret Europe – European Association for
Heritage interpretation*

Az Interpret Europe egyesület által kiadott „Engaging citizens with Europe’s cultural heritage: How to make best use of the interpretive approach” (Witzenhausen: Interpret Europe, 2017)¹ című tanulmány szemelvényei alapján

A kulturális örökség értelmezése (a kulturális örökség egyes elemeinek oly módon történő bemutatása, hogy a látogatók/befogadók egyszerű tényadatok megismerése helyett élményszerűen ismerkednek meg az adott tárgyakkal, helyszínekkel, szokásokkal stb.) nem-formális tanulási módszerként különösen jól illeszkedik az eTwinning projektekhez. A kulturális örökség értelmezésével az élmények inspirációs forrássá válnak. Az adott kulturális örökségek úgy kerülnek bemutatásra, hogy az felkelti a diákok kíváncsiságát, számukra releváns narratívákat foglal magában, és mélyebb gondolkodásra ösztönzi őket.

1. http://www.interpret-europe.net/fileadmin/Documents/publications/ie_engaging_citizens_with_europes_cultural_heritage_co.pdf

Más tanulási módszerekkel összevetve a kulturális örökség értelmezésének legfontosabb jellemzője, hogy arra ösztönzi a résztvevőket, hogy saját maguk értelmezzék élményeiket, és keressék meg a számukra releváns összefüggéseket a tények mögött. Ez a módszer lehetőséget biztosít a diákok számára:

- a kulturális örökség eredeti jelenségeinek közvetlen megtapasztalására (tapasztalati tanulás);
- az aktív részvételre és a többi résztvevővel folytatott megosztásra, melyek személyes átélésre és visszajelzésekre sarkallnak;
- a kulturális örökség gondozása melletti elköteleződésre (továbbá forrásként is szolgál az önálló tanuláshoz).

A koragyermekori nevelésben

Az egészen kicsi gyerekek érzéseikkel és gondolataikkal közvetlenül reagálnak mindenre, amit szűkebb környezetükben megtapasztalnak. A kulturális örökség értelmezése azonban a múlt megértését is magában foglalja, ami az egyén személyes tapasztalati körén kívül esik. Ezért fontos szem előtt tartani, hogy a gyerekek milyen szintű megértéssel rendelkeznek az idő fogalmát illetően. Kezdetben a gyerekek számára az idő fogalma szorosan összefonódik az általuk rendszeresen átélt – például a heti (hétvégén nem kell óvodába menni), vagy az éves (születésnap, karácsony) rendszerességgű – eseményekkel. Míg a kisebb gyerekek ragaszkodnak az ismétlődő eseményekhez – és a kiszámíthatósághoz –, az öt-hat évesek már rendszerint szívesen tanulnak olyan új dolgokat, melyek kívül esnek közvetlen tapasztalataikon, és örömmel hallgatnak más emberek életéről és képességeiről szóló történeteket. Ebben a korban a gyerekek elkezdik megérteni a mérés és az összehasonlítás koncepcióját, valamint a múlt és a jövő fogalmát. Ez nélkülözhetetlen a kulturális örökség bármilyen olyan értelmezéséhez, mely arra irányul, hogy miért fontos múltunk megismerése.

Az összehasonlításra való képesség nagy mértékben megnöveli a gyerekek kíváncsiságát: „Mutass valami olyat, amit még soha nem láttam, vagy csináltam!” Az összehasonlításra való képesség előfeltétele annak is, hogy a gyerekek rácsodálkozhassanak más emberek vagy élőlények múltbeli cselekvéseire. Ennek birtokában a gyerekek már képesek megragadni az olyan múltbeli eseményekről vagy személyekről szóló értelmező jellegű történetek lényegét, melyek összekapcsolják a kulturális örökséget saját élettapasztalataikkal. Ezek után a gyerekek már az empátiára való képességet is elsajátíthatják.

Az általános iskolai oktatásban

Amikor a gyerekek elkezdnek iskolába járni, olyan kortársaikkal találkoznak, akik más társadalmi-kulturális háttérből érkeztek, így lehetőségük nyílik arra, hogy egy új közösség keretei között új tapasztalatokat szerezzenek.

Az iskolák számára a kulturális örökség értelmezése a formális oktatást jól kiegészítő, értékes módszer lehet. A tantermi oktatás gyakran szövegek, képek vagy multimédiás anyagok feldolgozására épül. A középpontjában rendszerint azok az általános ismeretek,

készségek és attitűdök állnak, amelyeket egy adott országban fontosnak tartanak. A nagyobb léptékű történelmi jelenségeket válogatott ideáltipikus példákkal illusztrálják.

Ezzel szemben a kulturális örökség értelmezése során a tanulók a valóságos helyszínekkel kapcsolatban szereznek első kézből való tapasztalatokat. Ezek a helyszínek a helyi kulturális örökséghez kötődnek, és annak a helyi környezetnek a részei, amelyben a gyermekek is élnek. Ennek eredményeképpen a valóság erősebb értelmet nyer: „Ez itt történt”. Emellett a helyi örökség elemei ritkán illeszthetők be maradéktalanul valamilyen ideáltipikus, általános koncepcióba vagy elképzelésbe. Ezek rendszerint több nézőpontból is szemlélhetők, és így lehetőség nyílik arra, hogy a tanulók az egyedi dolgokat és valóságos személyeket az ideáltipikus kategorizáláson túl, a maguk teljességében is megismerhessék. Ezek a helyszínek újra és újra meglátogathatók, és különböző nézőpontokból is megvizsgálhatók.

Ahhoz, hogy a kulturális örökséggel való foglalkozás valóban érdekes és hasznos legyen az általános iskolás gyerekek számára, a következőket érdemes szem előtt tartani:

- A kulturális örökség elemeit érdemes olyan értelmező narratívák keretében ismertetni, amelyek a múltat összekapcsolják a gyerekek meglévő tapasztalataival, és feléberesztik empátiájukat.
- Fontos, hogy az értelmezés megerősítse a gyerekek realitáserzéket. Ez többek között úgy érhető el, ha a számukra ismerős környezethez (lakóhelyükhöz és környékéhez) kötődő valóságos jelenségekkel kapcsolatos közvetlen tapasztalataikra építünk.
- A múltból olyan történeteket és összefüggéseket érdemes választani, amelyek elősegítik, hogy a gyerekekben működésbe lépjenek az önmeghaladás (öntranszcendencia) és a változások iránti nyitottság értékei.
- Az értelmezést érdemes a kíváncsiságra építeni. Ez ugyanis arra indítja a gyerekeket, hogy rácsodálkozzanak az új ismeretekre, és ez által megerősíti a gyerekeknek a világ gazdagságára és sokszínűségére irányuló őszinte érdeklődését.

A középfokú oktatásban, a szakoktatásban és szakképzésben

A középfokú oktatásban tanuló diákok életkorában a legintenzívebb a fiatalok nyitottsága a mélyebb tartalom megértése iránt. A kamaszok rendszerint megkérdőjelezik azokat a szokásokat, hagyományokat, szokásszerű tevékenységeket, hiedelmeket és attitűdöket, amelyeket az őket megelőző generációk gyermekkorukban átadtak nekik, és mindeközben keresik a saját identitásukat és a helyüket a világban. Emellett ebben az életkorban alakulnak ki egyéni értékpreferenciáik is.

A valóságos eseményekről szóló értelmező narratívák új nézőpontokat adhatnak nekik a hagyományos elképzelések alapos elemzésére, valamint a hiedelem- és értékrendszerek koherenciájának kritikus felülvizsgálatára. Ahhoz is hozzásegíthetik őket, hogy pontosabb képet alakítsanak ki arról, hogy milyenné nem szeretnének válni. Másfelől előfordulhat az is, hogy a kulturális örökség értelmezése arra indítja őket, hogy elkezdjenek csodálni egy-egy köztisztviselőben álló személyt, és – még ha csak rövid ideig is – inspiráló személyként és példaképként tekintsenek rá. Miközben keresik a helyüket a világban és a saját közösségükben, a számukra jelentőséggel bíró kulturális örökséggel való foglalkozás segítségükre lehet az értékrendszerük és identitásuk formálásában is.

Az önállóvá válás ezen tipikus folyamatában a kulturális örökség értelmezése olyan lehetőségeket nyújt az önmeghaladás értékeinek megerősítésére, melyet az európai társadalmakban jellemzően nem használnak ki. Amennyiben a kulturális örökség értelmezésében képzett szakemberek is részt vesznek, ez nagyban hozzájárulhat ahhoz, hogy a résztvevők között olyan tartalmas beszélgetések, véleményütköztetések és reflektív folyamatok induljanak meg, amelyek a következő generációt ellenállóbbakká tehetik a populizmussal vagy a vallási fundamentalizmussal szemben.²

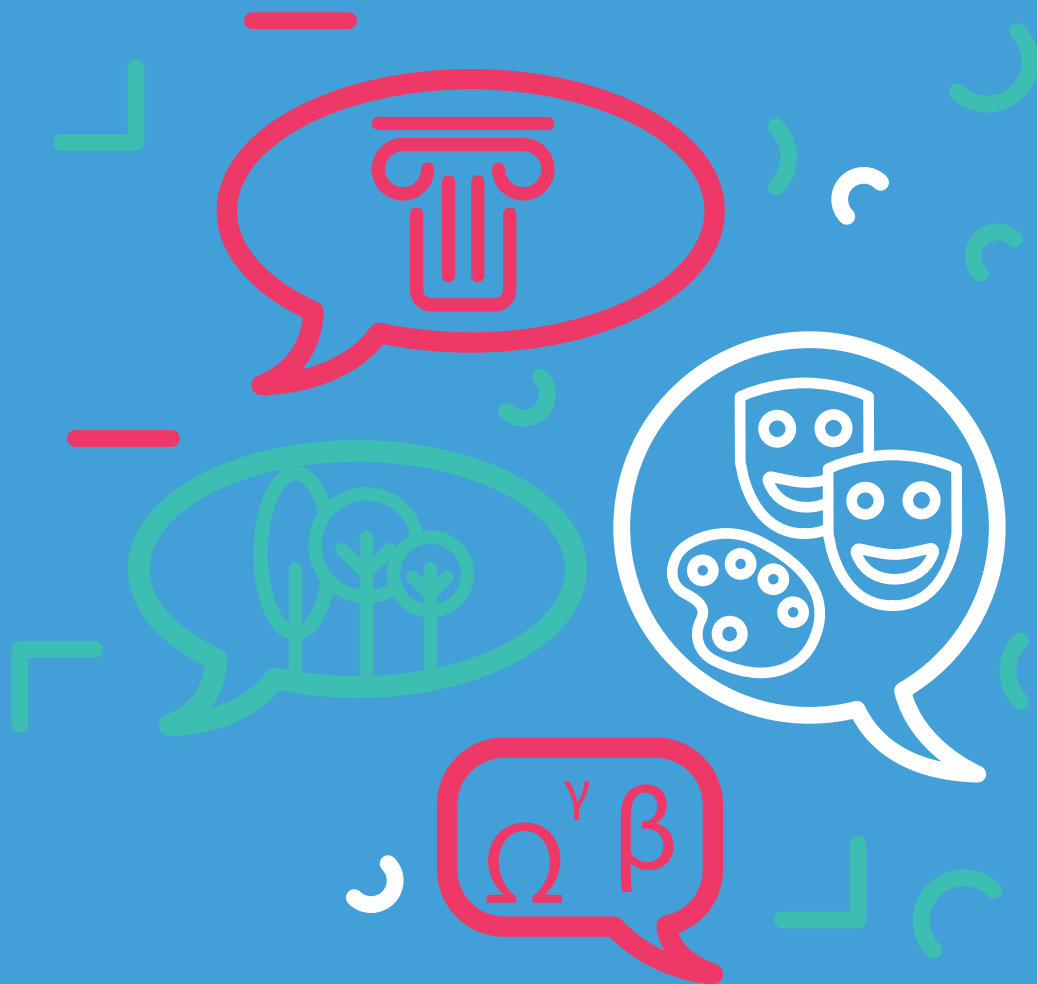
Ahhoz, hogy a kulturális örökséggel való foglalkozás valóban érdekes és hasznos legyen a fiatalok számára, a következőket érdemes szem előtt tartani:

- A kulturális örökség elemeit érdemes olyan értelmező narratívák keretében ismertetni, amelyek összekapcsolják az adott elemeket a fiatalok számára jelentőséggel bíró meggyőződésekkel és értékekkel.
- A múltból olyan történeteket és összefüggéseket érdemes választani, amelyek elősegítik, hogy a fiatalokban működésbe lépjenek az önmeghaladás (öntranszcendencia) és a változások iránti nyitottság értékei. Ezek az értékek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy felnőttként is rugalmas maradjon az identitásuk.
- Az értelmezés folyamán több nézőpontot is érdemes figyelembe venni, melyek rámutathatnak, hogy a kulturális örökség adott elemei milyen jelentőséggel bírtak a különböző történelmi (pl. eltérő társadalmi és kulturális háttérrel rendelkező) szereplők számára.
- Az értelmezés folyamata vessen fel olyan nyitott kérdéseket, melyek egyszerű válaszok megadása helyett interakciók, viták és önreflexió folytatására sarkallják a résztvevőket.
- Az önállóság kialakítását szolgáló értelmezési tevékenységek során elengedhetetlen az egyének autonómiájának és személyes véleményének tisztelőben tartása, még akkor is, ha azok esetleg provokatívak.
- Előfordulhat, hogy a kamaszok vitába szállnak az értelmezést irányító személlyel, ha azonban ő jól megalapozott elképzeléseket közvetít és következetesen viselkedik, ez kivívja a fiatalok tiszteletét.

2. Egy példa: A HIMIS – Heritage Interpretation for Migrant Inclusion in Schools (A kulturális örökség értelmezése a migráns diákok iskolai befogadásáért) elnevezésű Erasmus+ projekt: <http://himisproject.eu/en/home-page/>

2. fejezet

Az eTwinning program és a kulturális örökség

2.1. A kulturális örökség szerepe az eTwinning programban

Irene Pateraki, pedagógiai és monitoring igazgató,
Központi Szolgálatópont

Irene Pateraki

A kulturális örökséggel való foglalkozást már egészen kis kortól be kell építenünk a gyermekek nevelésébe, és fel kell hívnunk a figyelmüket a kulturális örökség megőrzésének a fontosságára. Ebből következően az iskoláknak az is feladatuk, hogy a különböző oktatási területekhez – elsősorban a kreatív művészeti területekhez – kapcsolódóan egyedülálló kulturális és természeti örökségünkről is tanítsanak diákjaiknak, és hozzájáruljanak ezek megbecsüléséhez és megőrzéséhez (Ivon, Hicela, Kuscevic, Dubravka, 2013, 2, S. 29–50).

A kulturális örökség tanításakor arra kell törekednünk, hogy minden gyerek megismerje saját kulturális örökségét. Emellett a kulturális örökség oktatása során meg kell ismertetnünk a gyerekeket a fenntartható fejlődés kérdéseivel is, és rá kell vezetnünk őket arra, hogy nyitottak legyenek mások öröksége iránt. Javasolt a közös európai identitás érzésének megerősítése, valamint a kulturális örökséggel kapcsolatos ismereteknek az iskolai tantervekbe való beillesztése is (Jakoba Sraml Gonzalez, 2012).

Az eTwinning program keretében a diákok azzal, hogy lehetőséget kapnak a nemzetközi projektekben való részvételre, abba a kiváltságos helyzetbe kerülnek, hogy kapcsolatot teremthetnek más kultúrákkal, és nyitottá válhatnak mások kulturális öröksége iránt. Még ha egy adott projekt központi témája nem is kifejezetten a kulturális örökség, a részt vevő diákok a projektpartnereikkel folytatott interakciók és közös tevékenységek során megismerhetik kortársaik kulturális sajátosságait is.

Az eTwinning program 2005-ös indulása óta a pedagógusok sok olyan projektet valósítottak meg, amelyekben a diákok megismerkedhettek társaik kulturális sajátosságaival, elmélyedhettek Európa kulturális örökségében, hasonlóságokat és különbségeket fedezhettek fel, és végül közös produktumokat hozhattak létre. E projektek közül némelyik elnyerte az Európai eTwinning Díjat, és az évek során jó gyakorlatként szolgált a program többi résztvevője számára. A 2005-ös „Europe, Education, Ecole – Club de Philosophie” (Európa, oktatás, iskola – filozófiai klub) című projektben olasz és francia középiskolás diákok azt vizsgálták, hogy milyen szerepet játszhat a kultúra, az oktatás és az iskola a jövő Európájában. 2007-ben ír és máltai általános iskolás diákok hazájuk mítoszait és legendáit mutatták be egymásnak a „Once upon a blog” (Volt egyszer egy blog) című projekt keretében; míg ugyanebben az évben a „24 pas- 24 βήματα” című projektben részt vevő görög és francia középiskolás diákok ókori görög és latin szavakkal ismerkedtek, és megvizsgálták, hogy ezek milyen hatást gyakoroltak a mai modern nyelvekre. A 2012-es „Act-in Art” című projekt keretében görög, francia, lett, osztrák és

portugál óvodások Picasso, Klimt, Klee, Monet és Malevich művészetével ismerkedtek meg: megkeresték műveiket, megvizsgálták azokat, jellegzetes vonásokat ismertek fel rajtuk, végül új alkotásokat hoztak létre a felhasználásukkal.

Ez a néhány példa is jól jelzi, hogy az eTwinning projektekben mind a pedagógusok, mind pedig a diákok mekkora fontosságot tulajdonítanak annak, hogy felhívják a figyelmet közös történelmünkre és értékeinkre, és hogy munkájukkal is hozzájáruljanak Európa kulturális örökségének megőrzéséhez és népszerűsítéséhez.

Ahogy egyik eTwinning nagykövetségünk, Angeliki Kougiourouki megfogalmazta:

„A kulturális örökség olyan, mint egy örökké termő fa; szüksége van a gyökereire, melyek szilárdan tartják a földben, a törzsére, mely az élethez szükséges tápanyagot szállítja, és az ágaira, melyek a jövő felé nyújtózkodnak. Vannak megfogható és nem megfogható elemei, melyeket mind meg kell őriznünk ahhoz, hogy képesek legyünk megérteni saját sokszínűségünket; a múlt megismerésén keresztül gazdagabbá tenni személyiségünket; fontos értékek segítségével formálni egyéni, közösségi és társadalmi identitásunkat; és arra, hogy a jövőbe tekintve mindezt átadjuk az eljövendő generációknak. Az eTwinning ebben fontos szerepet játszhat: a projektek folyamán a tanárok és a diákok a sokszínűséget figyelembe véve és tiszteletben tartva kommunikálnak egymással, és egy közös cél elérése érdekében működnek együtt. A résztvevők megoszthatják egymással gondolataikat, tanulhatnak az őseik által rájuk hagyományozott értékekről és hiedelmekről, interakciókat és közös munkát folytathatnak, tanulhatnak egymástól, egyéni készségeik és elképzeléseik szerint tudást építhetnek, és mindezek által formálhatják közös jövőnket”.

2018 folyamán A kulturális örökség európai éve sok pedagógust ösztönzött arra, hogy a kulturális örökség témaköréhez kapcsolódóan indítsa el eTwinning projektjét, a legkülönbözőbb témák és tantárgyak érintésével.

Az eTwinning program ehhez többféleképpen is segítséget nyújtott: a témához kapcsolódó online szemináriumokat és oktatási eseményeket rendezett, valamint speciális kampányokat indított azzal a céllal, hogy felhívja a figyelmet az európai kulturális örökségünk fontosságára.

A projektekben részt vevő diákok elmondhatták véleményüket, kérdéseket tehettek fel, felidézheték meglévő ismereteiket, és összekapcsolhatták azokat az újonnan szerzett ismereteikkel. Közös munkát folytattak társaikkal, és megértették, hogyan őrizhetik meg saját kultúrájukat úgy, hogy közben külföldi partnereik kultúráját is megbecsülik és tiszteletben tartják. Ez egy valóban kreatív módja annak, hogy a múltra építve a jövőnket formáljuk.

**Chemical
Heritage**

**Folk art – our
local, cultural
heritage**

**Let's visit our
monuments
together**

**Cultural
heritage: S.O.S
(Struggle Of
Survival)**

**Share your
cultural heritage
across borders**

**World War 2,
History and
cultural
heritage**

**Coding
digital cultural
heritage**

**World
Heritage and
World Cup**

**Virtual Museum
– through the
online door to
real life**

**Cultural
heritage
through our
cuisine**

**Beauty and
Maths –
European Year
of Cultural
Heritage**

**BEE BOT
Discover
the people
culture**

**An amazing
adventure through
two patrimonial
cities: Rome and
Seville**

2.2. A kulturális örökséggel foglalkozó eTwinning projektek

A kulturális örökséggel való foglalkozást már egészen kicsi kortól be kell illesztenünk a gyerekek nevelésébe, és segítenünk kell nekik, hogy megértsék, miért olyan fontos annak megőrzése. Ennek megfelelően a pedagógusoknak nemcsak azt kell megtanítaniuk diákjaiknak, hogy hogyan hasznosíthatják vagy élvezhetik az elmúlt generációk által létrehozott javakat, de azt is, hogy hogyan tanulhatnak a múltból, és hogyan használhatják fel ezt a tudást a jövőjük alakítására.

Az eTwinning program keretében megvalósított projektek a kulturális örökség számos vonatkozását érintik – szándékosan vagy mintegy mellékesen. A projektek elején a diákok rendszerint bemutatkoznak egymásnak, bemutatják országukat, és a kulturális örökségükkel kapcsolatos információkat is megosztanak projektpartnereikkel. Az eTwinning projektek között sok olyat találhatunk, melyek valamilyen formában kapcsolódnak szellemi, tárgyi, digitális vagy természeti örökségünkhöz. Az alábbiakban olyan válogatott eTwinning projekteket mutatunk be, amelyek középpontjában a kulturális örökség különböző vonatkozásai állnak. Ezek Önnek is ötleteket adhatnak ahhoz, hogy saját iskolai környezetében megvalósíthassa elképzeléseit.

More than Toys

Miért? A népi játékok a különböző közösségek, régiók és országok számára fontos kulturális értékek megfogható és nem megfogható elemeit tartalmazzák. A projekt során a gyerekek különböző játékokon keresztül ismerkedtek népi hagyományaikkal, miközben felfedezték annak kreatív és esztétikai értékeit is.

Mit? A diákok egy virtuális múzeumot hoztak létre, melyben a népi játékokat ábrázoló rajzaikat mutatták be. A rajzokhoz kiegészítő hangfelvételeket is készítettek, melyekben további információkat ismertettek a múzeum látogatóival.

Hogyan? A diákok kutatásokat folytattak az interneten, játékokat bemutató helyi és országos múzeumokat, illetve kiállításokat látogattak meg, és interjúkat készítettek családtagjaikkal és a helyi közösség tagjaival. Ezek után a projektpartnerek megosztották egymással a játékokhoz kapcsolódó mítoszokat, szokásokat és babonákat, valamint útmutatókat küldtek egymásnak

a játékok elkészítéséhez. Végül az útmutatók alapján elkészítették a projektpartnereik által bemutatott játékokat, és iskolai kiállításokon be is mutatták azokat.

Országok: Azerbajdzsán, Grúzia, Litvánia, Örményország, Románia, Törökország, Ukrajna

A diákok kora: 8–15 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/1528>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch1>

Aprendemos jugando

Miért? A projekt segítségével a diákok tanulhattak kulturális, nyelvi, történelmi és természeti örökségükről, valamint a kulturális örökség nem megfogható javairól is: azokról az értékekről, amelyek egyesítenek minket, embereket (békés egymás mellett élés, szabadság, tolerancia).

Mit? A diákok szövegek és videók formájában játékokat készítettek, melyek segítségével felfedezték saját hazájuk és partnerországaik kulturális örökségét.

Hogyan? A gyerekek kutatásokat végeztek hazájuk kulturális örökségéről, majd spanyol és angol nyelvű oktatási célú játékokat hoztak létre. Mindegyik játékkártyán szerepelt egy kulturális örökséghez kapcsolódó hely, személy vagy dátum, egy kép és három lehetséges válasz (melyek közül csak egy volt helyes). A diákok a projektpartnereik

által készített játékokat is megkapták, és azokkal játszva tanultak társaik kulturális örökségéről is.

Országok: Olaszország, Spanyolország

A diákok kora: 10–14 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/26348>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch2>

Wojtek the Soldier Bear

Miért? Miközben a diákok felfedezik a történelmet, fontos, hogy különböző nézőpontokból is megvizsgálják a múltat. Ebben egy barna medve segített nekik. Lengyelországban és az Egyesült Királyságban is találhatók olyan szobrok, melyek ezt a medvét ábrázolják.

Mit? A diákok projektpartnereikkel együttműködve készítettek egy videót, melyben Wojtek, a barna medve történetét mesélték el.

Hogyan? A diákok a második világháborúról szóló könyveket olvastak, és megismertek Wojtek, a barna medve élettörténetével, akít a háború idején lengyel katonák fogadtak örökbe.

Országok: Egyesült Királyság, Lengyelország

A diákok kora: 7–12 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/23911>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch4>

Colourful Songs

Miért? Azok, akik már kora gyermekkoruktól kezdve művészeti oktatásban részesülnek, több lehetőséget kapnak arra, hogy fejlesszék érzékenységüket és intellektuális képességeiket, építsék önbizalmukat és kulturális identitásukat, valamint megtanulják értékelni a sokszínűséget és tisztelni és becsülni a többieket.

Mit? A diákok a képzőművészethez, a költészethez és a zeneművészethez kapcsolódó tevékenységeket hajtottak végre, és ezek eredményeiből összeállítottak egy e-könyvet.

Hogyan? Azzal, hogy a projekt összekapcsolta a művészeteket az oktatással, a gyerekek nemcsak új eszközöket sajátíthattak el a kommunikációra és az önkifejezésre, de megismerkedhettek olyan helyi, nemzeti és európai művészekkel is, akik sokat tettek Európa nyelvi és kulturális gazdagságáért, sokszínűségéért. A helyi és a partneriskolák környezetében alkotó művészek megismerése a gyerekek helyi identitását és a helyi kulturális örökséghez való kötődését is megerősítette.

Országok: Egyesült Királyság, Görögország, Litvánia, Olaszország, Spanyolország

A diákok kora: 3–11 év

Link a projekthez:

<https://twinspace.etwinning.net/26039>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch3>

Valorisons nos patrimoines

Miért? A projekt célja az volt, hogy a diákok tanuljanak a helyi és az európai kulturális örökségről.

Mit? A diákok az általuk gyűjtött információkból összeállítottak egy e-könyvet.

Hogyan? A diákok egy kiegészítendő szövegeket tartalmazó interaktív játék készítésével fedezték fel partnereik kulturális örökségét: történelmi emlékeiket, gasztronómiájukat, építészetüket és hagyományaikat.

Országok: Belgium, Franciaország, Olaszország

A diákok kora: 12–14 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/23303>

Holidays and celebrations in different European Schools

Miért? A projekt révén a diákok megismerhették Európa kulturális örökségét, megtanulták tiszteletben tartani azt, és egy kabalafigura segítségével néhány európai ünnepet közelebből is megismerhettek.

Mit? A diákok egy e-könyvet készítettek, melyben elmesélték Max kalandjait, és hagyományos recepteket mutattak be. A könyvbe szótárakat is beillesztettek.

Hogyan? A diákok projektpartnereikkel együttműködve készítették el a könyvet, mely beszámolt kabalájuk, Max kalandjairól, aki minden partnerországba ellátogatott. Utazását Spanyolországban kezdte, ahol részt vett egy ünnepségen, és hagyományos ételeket evett. Ez után Lengyelországba, Finnországba, Romániába, Írországra és

Ukrajnába is elutazott, végül visszatért Spanyolországba.

Országok: Finnország, Írország, Lengyelország, Románia, Spanyolország, Ukrajna

A diákok kora: 3 – 11 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/24439>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch5>

CARPE ANTIQUIT@TEM!

Miért? A projekt célja, hogy a diákok megismerjék Görögország és Olaszország kulturális örökségét oly módon, hogy alapvető latin és görög szavakkal ismerkednek meg, és megvizsgálják, hogy ezek közül mennyi honosodott meg más európai nyelvekben.

Mit? A diákok összeállítottak egy szótárt az ókori görög és latin nyelvekből származtatható szavakból, etimológiai kvizeket készítettek, valamint egy videót az ókori Görögország és Róma kiemelkedő alakjairól.

Hogyan? A diákok olyan szavakat kerestek, melyek ókori eredetűek, de még ma is használatosak. Emellett tanultak az ókori görögök és rómaiak mindennapi életéről, utánajártak egyes hagyományok (pl. színház, esküvő, halál) eredetének,

és olyan kiemelkedő személyek életrajzát tanulmányozták, mint Periklész, Kalliopé, Cicero, Caesar vagy Themisztoklész.

Országok: Görögország, Olaszország, Spanyolország

A diákok kora: 15 – 16 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/30369>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch6>

When Art meets virtual reality!

Miért? A projekt során a diákok 20 művésszel ismerkedhettek meg közelebbről, akiknek egy-egy műalkotását alaposabban is tanulmányozták, majd létrehoztak egy virtuális kiállítást az Aurasma (kiterjesztett valóságon alapuló) eszköz segítségével.

Mit? A diákok 20 műalkotásból (főként festményekből) összeállítottak egy virtuális kiállítást. Az alkotások mind európai – cseh, olasz, lengyel és francia – művészekről származtak. A kiállítást a kiterjesztett valóság technológiájának felhasználásával, tablettákkal hozták létre. Mindezek mellett készítették egy online magazint is.

Hogyan? A diákok csoportokban dolgozva választottak ki szülőhazájukból származó művészeket, és szintén csoportmunkával kvizeket állítottak össze partnereik számára. Miután a diákok információkat

kerestek a 20 művészről, a csoportok kitöltötték a projektpartnerük által kiválasztott művészről készült kvízfeladatokat, majd prezentációt is készítettek róla. Végül kiválasztották a művész egyik műalkotását, és a kiterjesztett valóság technológiáját alkalmazva bemutatót készítettek róla.

Országok: Csehország, Franciaország, Olaszország, Lengyelország

A diákok kora: 13–16 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/23619>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch7>

Mon jardin, ton jardin, nos jardins européens et...extra européens aussi !!

Miért? A természeti örökség a biológiai sokféleség minden egyes elemét magában foglalja, a növény- és állatvilágot, az ökoszisztémákat és a geológiai képződményeket is beleértve. A projekt célja az volt, hogy a diákok lehetőséget kapjanak a természeti örökség megismerésére, mégpedig interaktív, szórakoztató, tudományos, kulináris és művészeti tevékenységeken keresztül.

Mit? A diákok egy e-könyvet állítottak össze a saját kertjükben végzett tevékenységeikről.

Hogyan? A gyerekek videók, prezentációk, gondolatterképek és feladatsorok készítésével fedezték fel természeti

örökségüket, és a hozzájuk kötődő hagyományokat.

Országok: Dánia, Franciaország, Litvánia, Macedónia, Olaszország, Tunézia

A diákok kora: 12–16 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/24216>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch9>

Cultural heritage Sightseeing around European Countries

Miért? A projekt célja az volt, hogy felhívja a diákok figyelmét szülőhazájuk, illetve más országok kulturális örökségére. Ilyen módon a diákok rácsodálkozhattak hazájuk kulturális örökségének a gazdagságára, és elgondolkodtak azon, hogy milyen fontos megőrizni ezt az örökséget, ahogyan a többi ország örökségét is.

Mit? A diákok egy olyan térképet készítettek, melyen bejelölték hazájuk kulturális örökségének egyes elemeit. Partnerországuk kulturális örökségéről Padlet összeállításokat készítettek.

Hogyan? A gyerekek párokban választottak egy-egy kategóriát (régészeti lelőhelyek, épületek, hagyományok, kastélyok, tornyok, természeti örökség), majd ezzel kapcsolatos információkat gyűjtöttek. Eredményeikből prezentációkat állítottak

össze projektpartnereik részére. Végül a Tricider alkalmazást használva szavazást tartottak arról, hogy kinek melyik prezentáció tetszett a legjobban, és megbeszélték a szavazás eredményeit.

Országok: Franciaország, Görögország, Olaszország, Spanyolország

A diákok kora: 11–13 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/23667>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch8>

Eurocomics – Explore Europe through Comics

Miért? A projekt segítségével a diákok szórázó és kreatív módszerekkel fedeztek fel legendákat, hagyományos ételeket és történelmi jelentőségű épületeket.

Mit? A diákok egy lapozgatható online e-könyvet készítettek „Aladdin and the Seven tales” (Aladdin és a hét mese) címmel. A könyvben a főszereplő ellátogat a partnerországokba, és felfedezi azok megfogható és nem megfogható kulturális örökségét.

Hogyan? A diákok kutatásokat végeztek, és csoportokban dolgozva felfedezték a partnerországok kulturális örökségét, majd vázlatos ceruzarajzok alapján egy szinte professzionális képregénybe illő

szereplőt rajzoltak, aki keresztbe-kasul utazik a különböző korokon és kultúrákon.

Országok: Csehország, Franciaország, Görögország, Grúzia, Olaszország, Törökország

A diákok kora: 14–16 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/23618>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch10>

Let's Discover our European Math World

Miért? A projekt célja az volt, hogy segítsünk a diákoknak felfedezni nemcsak partnerországaik, hanem saját hazájuk kulturális örökségének gazdagságát is, mégpedig a környezetünkben (illetve egész Európában) megfigyelhető matematikai összefüggések vizsgálatán keresztül.

Mit? A projekt záró produktuma egy nemzetközi kvízzjáték volt. A diákok minden műhely végén feltöltötték videóikat a projekt TwinSpace felületére, és különböző kérdéseket írtak azokhoz kapcsolódóan. A tanárok e kérdésekből válogatva összeállítottak egy kérdéssort, és a Kahoot alkalmazást felhasználva egy európai versenyt rendeztek.

Hogyan? A diákok az iskola falain kívül, osztálykirándulások során megtartott matematikai műhelyek keretében segítettek projektpartnereiknek felfedezni kulturális örökségüket. Minden kirándulás alkalmával küldtek egy-egy képeslapot partnerosztályaiknak, melyen bemutatták a meglátogatott helyszínt, illetve az aktuális műhely keretében megvitatott témákat. A képeslapokat az egyes osztályok tantermeik falán gyűjtötték. Minden osztálykirándulás után a diákok kérdéseket

írtak össze az aznap készített videókkal kapcsolatban, majd ezekből egy nemzetközi kérdéssort állítottak össze. Végül minden európai diák, aki részt vett ebben a kulturális kalandban, egy közös versenyen mérte össze tudását a tanultakról.

Országok: Belgium, Bulgária, Csehország, Franciaország, Görögország, Izland, Lengyelország, Macedónia, Németország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Szerbia, Szlovákia, Törökország

A diákok kora: 13–15 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/21637>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningCH11>

Do you remember that profession?

Miért? Az ipari forradalom óta a munka világa átalakult, és a kézműves mesterségek áldozatul estek ennek a folyamatnak. Ennek a projektnek az volt a célja, hogy életben tartsa a különböző kézműves mesterségek emlékét, mivel a kulturális örökség nemcsak az épületeket, könyveket, énekeket és műalkotásokat foglalja magában, hanem az emberi

munkát, és annak termékeit is.

Mit? A diákok több online játékot hoztak létre, és egy memória kártyajátékot is készítettek, amellyel a kártyák letöltése és kinyomtatása után lehet játszani.

Hogyan? A diákok kutatásokat végeztek az egyes partnerországok hagyományos szakmaival, mesterségeivel kapcsolatban, és az összegyűjtött információk alapján kollázsokat, maketteket és játékkártyákat készítettek. Ezek után nemzetközi csapatokat alkottak, és a TwinSpace felület fórumában megbeszélték egymással kutatásaik eredményeit. Emellett olyan közös prezentációkat

készítettek, amelyek emlékeztetnek minket a már csaknem feledésbe merült mestersegekre. A prezentációkba kollázsokat, képregényeket, videókat, illetve a gyakorlati tevékenységekről készített videókat is beillesztettek.

Országok: Görögország, Lengyelország, Németország, Portugália, Szlovénia

A diákok kora: 13–15 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/43292>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch13>

Meet your neighbors – Conoce a tus vecinos

Miért? A diákok megismerkedhettek a projektben részt vevő három ország kulturális örökségével, különös tekintettel az építészetre, az irodalomra, a zeneművészetre, a gasztronómiára és a hagyományos sportokra. A projektet több terület pedagógusai dolgozták ki együtt (nyelv és irodalom, klasszikus nyelvek, történelem, biológia, ének-zene, testnevelés és angol), hogy ily módon a diákok több nézőpontból is felfedezhessék, hogy milyen fontos számunkra, európai polgárok számára a kulturális örökségünk.

Mit? A diákok egy e-könyvet állítottak össze, melyben különböző mítoszok mellett olyan szelfiket gyűjtöttek össze, melyeken kulturális örökségi lelőhelyek előtt pózolnak.

Hogyan? A diákok európai mondákat, illetve azok különböző változatait kutatták fel, és szelfiket készítettek a szűkebb

környezetükben található kulturális örökségi lelőhelyeken. Emellett a spanyol költő, Federico García Lorca dalait is tanulmányozták, továbbá recepteket kerestek partnerországaik hagyományos ételeinek elkészítéséhez.

Országok: Finnország, Görögország, Spanyolország

A diákok kora: 13–15 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/17214>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch14>

Greek – Griko. Your language sounds familiar

Miért? A cél az volt, hogy a diákok felfedezzék a dél-olaszországi Grecia Salentina térségben beszélt „Griko” kisebbségi nyelvjárás eredetét és fejlődését. Saját hagyományaik és szokásaik kölcsönös bemutatásán keresztül a diákok azt is megtudták, milyen különbségek és hasonlóságok állnak fenn kultúráik között.

Mit? A fő projekttermék egy interaktív plakát volt, mely a diákok kutatásainak eredményeit tartalmazta.

Hogyan? A diákok hagyományos Griko énekeket hallgattak meg, majd az ezekben felismert szavakból szófelhőket készítettek. Emellett egy szótárt is összeállítottak, ami segített kommunikálniuk

projekt partnereikkel. Mítoszokat, legendákat és meséket is megosztottak egymással. Új ismereteiket egy saját készítésű online kvíz segítségével mérték fel.

Országok: Görögország, Olaszország

A diákok kora: 13–15 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/25161>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch12>

Twinlettres: regards critiques sur le monde!

Miért? A projekt arra ösztönözte a diákokat, hogy a saját kulturális identitásuktól egy lépést hátrálva tekintsenek körbe társadalmukon, és kritikusan vizsgálják meg azt, valamint hidat teremtsenek Európa múltja és jelene között. Mindehhez az inspirációt Montesquieu „Perzsa levelek” című műve adta.

Mit? A diákok az eredeti mű alapján saját levélregényt írtak. A regény 10 iskola diákjainak 161 levelét tartalmazza, továbbá rajzokat, párbeszédeket, meséket, képregényeket és videókat is.

Hogyan? A diákok elolvasták a „Perzsa levelek” című levélregényt, majd a mű

alapján különböző alkotómunkákat végeztek.

Országok: Belgium, Franciaország, Görögország, Olaszország, Románia, Spanyolország, Tunézia

A diákok kora: 12–18 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/24460/>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch16>

Natural Parks = International Treasure

Miért? A projekt azzal a céllal jött létre, hogy bemutassa a diákoknak a nemzeti parkok szépségét és gazdagságát, felfedezve azok növény- és állatvilágát, illetve biológiai sokféleségét. További cél volt egy nemzetközi park létrehozása útján felhívni a figyelmet a természeti örökség megőrzésének a fontosságára.

Mit? A diákok létrehoztak egy weboldalt, melyen bemutatták nemzetközi parkjukat. A weboldalra játékokat, illetve saját készítésű reklámokat és infografikákat is feltöltöttek.

Hogyan? A diákok kutatásokat végeztek helyi nemzeti parkjaik jellegzetességeiről, majd szakértői csoportokat alkottak. Ezek után összeállítottak egy természeti szótárt, készítettek egy infografikát a nemzetközi parkokban követendő viselkedési

szabályokról, népszerűsítő reklámokat készítettek a parkról, végül egy egyedülálló weboldalt is létrehoztak a nemzetközi parkjuk számára, mely minden szükséges információt tartalmaz.

Országok: Csehország, Lengyelország, Spanyolország, Szlovákia

A diákok kora: 14–15 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/20319>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch15>

Treasure hunt! Discover the maths and geometry that are hidden in the corners of your city!

Miért? A projekt célja az volt, hogy a diákok felismerjék, hogy a matematika és az egyéb természettudományok, a történelem, és a mértan mind megjelennek az egyes települések kulturális örökségét képviselő épületeken és terekben. A diákok mértani elemzéseken keresztül értették meg a városi tereket kialakító művészek kiemelkedő tehetségét és szaktudását.

Mit? A diákok a Geogebra programot használták, és kvízzjátékokban vettek részt. Végül a projektpartnerek ugyanabban az időpontban kincsvadászatot rendeztek az iskolájukban a feldolgozott témákhoz kapcsolódóan.

Hogyan? A diákok megfigyelték a különböző műemlékeken látható mértani mintákat, és megismertek az alapvető mértani szerkesztési alapelvekkel.

Országok: Ciprus, Görögország, Olaszország, Portugália

A diákok kora: 15–17 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/26008>

One train for Europe

Miért? Európa gazdag történelemmel rendelkezik, mely székesegyházain, műemlékein és hagyományaiban is megmutatkozik. A diákok különböző tevékenységeken keresztül ismerkedtek Európa kulturális örökségével, és felismerték, hogy identitásuk egyedülálló sokszínűsége és gazdagságra épül. A projekt során a résztvevők az UNESCO Világörökségi Helyszínekkel és a helyi nevezetességekkel is foglalkoztak, és megtanulták azokat megbecsülni.

Mit? A projekt központi tevékenysége egy örömteli, informatív és fenntartható utazás volt, melyről a résztvevők egy Prezi prezentációt készítettek.

Hogyan? A diákok vonaton utaztak Európa különböző tájaira. Utazásuk során számos települést meglátogattak, és információkat gyűjtöttek a különböző UNESCO Világörökségi Helyszínekről. Feladatsorokat állítottak össze, tanulmányozták a világörökségi helyszínekre vonatkozó UNESCO kritériumokat, és javaslatokat tettek arra,

hogyan még milyen helyi nevezetességek kerülhetnének fel a listára.

Országok: Bulgária, Franciaország, Lengyelország, Németország, Olaszország, Szlovákia

A diákok kora: 14–18 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/44227>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch17>

Do you know my town?

Miért? A projekttel az volt a célunk, hogy a diákokat a helyi, nemzeti és európai kulturális örökség megőrzésében és gyarapításában való aktív és felelősségteljes részvételre ösztönözzük. További cél volt az iskola és a tágabb közösség közötti kapcsolat megerősítése annak érdekében, hogy a diákok megértsék a régészeti és történelmi emlékhelyekkel összefüggésben kialakult hagyományokat és értékeket.

Mit? A diákok a régió kulturális gazdagságáról tájékoztató turistaútvonalakat, e-könyveket és videókat készítettek.

Az olaszországi iskola csatlakozott az UNESCO Társult Iskolák Hálózatához.

Hogyan? A diákok a történelemmel, a kultúrával és a gasztronómiával kapcsolatos információkat kerestek, és ezek közül kiválogatták a legfontosabbakat. Osztálykirándulásokat szerveztek saját régiójukban, majd turistaútvonalakat és hirdetések készítették a megfogható és nem megfogható kulturális örökségek, valamint a kulturális turizmus népszerűsítésére.

Országok: Albánia, Grúzia, Olaszország, Lengyelország, Románia, Szerbia, Spanyolország, Törökország, Ukrajna

A diákok kora: 15–19 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/25451>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch18>

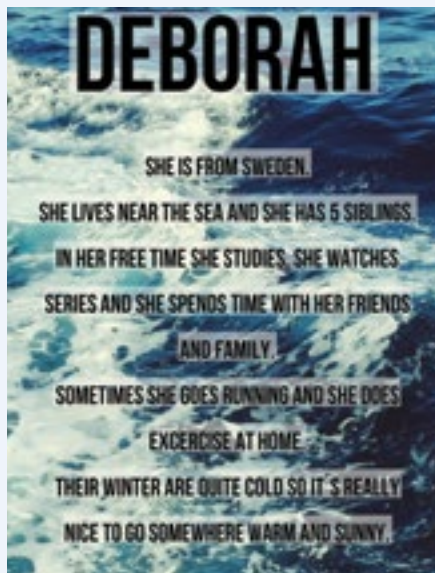
The Universe is made of Tiny Stories

Miért? A projekt alapötletét Bernard Robinnak a „Creative Classroom” eTwinning csoportban megtartott, „A digitális történetmesélés a tanítás és tanulás szolgálatában” című előadása adta. A pedagógusok elsődleges célja az volt, hogy beszélgessenek a diákokkal arról, hogy miként válhatnak olyan felelősségteljes digitális polgárokká, akik ismerik és tiszteltben tartják mások kulturális identitását.

Mit? A történetek a partnerországokkal kapcsolatos érdekes tényeket érintettek. Az érdekességek olyan személyekhez kötődtek, akik valamilyen kiemelkedő tetteikkel vagy gondolatukkal járultak hozzá a partnerországok kulturális örökségéhez.

Hogyan? A részt vevő középiskolás diákok számítógépes eszközök segítségével hoztak létre digitális meséket, multimédiás prezentációk formájában. A prezentációkba digitális képeket, szövegeket, hangfelvételeket, videókat és zenei anyagokat is beillesztettek. A mesék érdekesek, tartalmasak, és az egyes országok kulturális öröksége szempontjából releváns történetek voltak. Több Skype-pal lebonyolított megbeszélést követően két avatar sorra látogatta

a partneriskolákat, és mindegyik városban egy-egy hetet töltött el.

Országok: Belgium, Csehország, Görögország, Horvátország, Lengyelország, Magyarország, Moldova, Norvégia, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Törökország

A diákok kora: 15–19 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/21062>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch20>

Nuestra Historia Al Rescate

Miért? Hazájuk történelmi hőseit vizsgálva (a tunéziaiak Hannibált, a spanyolok Viriatót, az olaszok Falconét tanulmányozták) a diákok ihletet merítettek kulturális örökségükből, és napjaink hőseivé váltak az által, hogy korunk jelentős kérdéseire és problémáira – például a bevándorlás, a menekültek, az erőszak és a befogadás kérdéseire – tettek megoldási javaslatokat.

Mit? A diákok nemzetközi csoportokban összeállítottak egy kulturális Kahoot játékot. A három hőst érintő játéknak a „Historia al Rescata” címet adták.

Hogyan? A diákok három nemzetközi csapatban információkat gyűjtöttek hőseikről, majd videót készítettek róluk, amelyben narrátorként ismertették a történelmi eseményeket. Ezek után összeállítottak egy kulturális Kahoot játékot, és egy videokonferenciás verseny keretében

összemérték tudásukat. Emellett a jelen hőseiként egy e-könyvet is írtak, melyben napjaink főbb problémáira javasoltak lehetséges megoldásokat.

Országok: Olaszország, Spanyolország, Tunézia

A diákok kora: 14–19 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/24960>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch19> (megtekintéséhez regisztráció szükséges)

Mysteries in the Medieval Europe

Miért? A diákok saját országuk és partnerországai középkori történelmével kapcsolatos kutatásokat végeztek, hogy megismerjék városaik és falvaik alapításának és fejlődésének történetét, és mélyebbre merüljenek kulturális örökségükben.

Mit? A diákok a középkort érintő témákról írtak elbeszéléseket, melyeket rövid színjátékok, képregények vagy festmények

formájában meg is jelenítettek. A műveket végül egy digitális könyvbe rendezték.

Hogyan? A projekt elején a diákok saját lakóhelyükön idegenvezetésekben vettek részt, és így tanultak a középkorral kapcsolatos alapvető tudnivalókról. Emellett a középkorról szóló szövegekből és videókból is gyűjtöttek információkat. Ezek után ötleteket gyűjtöttek ahhoz, hogy megírassák saját elbeszéléseiket a középkor egyes vonatkozásairól. A két partnerország diákjai közösen írták meg

az elbeszéléseket, melyeket – szintén közös munkával – vagy előadtak és videóra vettek, vagy mesék és képregények formájában ismertettek.

Országok: Németország, Olaszország

A diákok kora: 11–14 év

Link a projekthez:

<https://twinspace.etwinning.net/49815>

Projekttermék: <http://bit.ly/etwinningch21>

You are the picture – Tu eres el cuadro

Miért? A projekt célja az volt, hogy képessé tegye a diákokat a műalkotások – különösen az európai múzeumokban őrzött legnevesebb művek – mélyebb elemzésére. Eközben a diákok azt is megértették, hogy a kulturális örökség egy értékes eszköz lehet ahhoz, hogy összekapcsolják a múltat a jelenkori életükkel, megtanulják tiszteltben tartani a kulturális sokszínűséget, közös történelmi pontokat és értékeket fedezzenek fel, valamint megtanulják jobban tisztelni és megérteni egymást.

Mit? A diákok mintegy 200 festményt keltettek életre, a reneszánsztól a modern művészetekig, majd az élőképeket lefényképezték, és feltöltötték a TwinSpace felületére. Az élőképekről, a közös munkáról és plakátokról készült fényképeket a projektpartnerek kinyomtatták, majd az iskolájukban kiállítást szerveztek, ahol előadások kíséretében be is mutatták őket.

Hogyan? A diákok azt a feladatot kapták, hogy válasszanak ki híres festményeket, és az azokon látható jeleneteket élőképekben rekonstruálják, felvéve a mű szereplőinek testtartását és arckifejezését is. Az élőképeket lefényképezték, és

a fényképeket feltöltötték a projekt TwinSpace felületére, ahol mindegyik partnerosztály megtekinthette őket. A diákok ezután számos kooperatív online tevékenységben is részt vettek a képekhez kapcsolódóan, például játékokat játszottak, kvízfeladatokat oldottak meg, illetve versenyeket, előadásokat és megbeszéléseket tartottak.

Országok: Görögország, Lengyelország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Törökország

A diákok kora: 10–19 év

Link a projekthez: <https://twinspace.etwinning.net/22676>

“ A tanárok hangja ”

A kulturális örökség olyan, mint egy királyi család gyűrűje, amit kézről kézre adva generációról generációra hagyományoznak. Más szavakkal olyan kincs, amelynek nemcsak a megőrzéséért, hanem a fiatalabb generációknak való átadásáért is felelősek vagyunk.

Adriana Laze, Albánia

Az eTwinning a különböző országok iskolái között megvalósuló együttműködési projektekre, illetve a gondolatok és elképzelések megosztására épül, így segítve elő egymás tiszteletét, megértését, valamint az ismeretek bővítését. Létezik ennél jobb módszer a kulturális örökségről való tanulásra?

Maria Vasilopoulou, Görögország

Meg kell becsülnünk hazánk kulturális örökségét ahhoz, hogy megérthessük a másokét, és nyitott szemmel tekinthessünk a világra.

Irene Confalone, Olaszország

Minden ember hozzájárul a világ kultúrájának gyarapításához. Ezért fontos nemzeti törvények és nemzetközi egyezmények segítségével biztosítani minden közösség kulturális örökségének megbecsülését és megőrzését. A műalkotások és kulturális jelentőségű tárgyak illegális kereskedelme, a régészeti lelőhelyek kifosztása és a történelmi jelentőségű épületek és emlékművek rombolása helyrehozhatatlan károkat okozhat egy ország kulturális örökségében.

Sakine Rüzgar, Törökország

Úgy gondolom, az oktatás nagy mértékben hozzájárulhat a kulturális örökség megőrzéséhez és népszerűsítéséhez, amennyiben ehhez megfelelő eszközöket választunk. Ami azt illeti, az oktatás maga nem más, mint a fiatalokkal folytatott közvetlen kommunikáció, ami annál hatékonyabb, minél érdekesebb és lebilincselőbb formában közvetítjük mondanivalónkat hallgatóságunknak. Ha pedig az a kérdés, hogy milyen szerepet játszik ebben az eTwinning program, a válaszom az, hogy ez A TÖKÉLETES eszköz a teljes folyamat megvalósításához.

Gabriella Gasperini, Olaszország

Állampolgárokként egy olyan társadalom tagjai vagyunk, melynek gyökerei a múlt tapasztalataiból erednek, és amelynek a jelenben formálódó identitása nagyban meghatározza azt, hogy milyen jövő áll előttünk. Pedagógusként lehetőségünk nyílik arra, hogy az eTwinning vagy Erasmus+ keretében indított nemzetközi projektek révén erősítsük a kulturális örökségünk közötti kapcsolódási pontokat, és így segítsünk diákjainknak ráébredni, mennyire fontos, hogy az egész világ értékeit becsülni tudják.

Fina Vendrell, Spanyolország

Véleményem szerint minden ország kulturális öröksége tükrözi annak történelmi háttérét, azt a gazdag múltat, ami az ország eljövendő generációinak tudását táplálja. Ezt az ország polgárai szívükben és elméjükben őrzik. A kulturális örökség a nemzetek gyökérzete, melyet folyamatosan táplál az állampolgárok lelkéből áradó szeretet.

Lina Qashu Jordánia

A kulturális örökség az emlékezet hordozója. Lehetővé teszi számunkra, hogy személyes kapcsolatba lépjünk az elmúlt generációk mindennapi életében szerepet játszó tárgyakkal és helyekkel; felfedezzük, hogyan gondolkodtak az emberek önmagukról és közösségükről; és megtudjuk, milyen képet alkottak a világról.

Piotr Krzysztoforski, Lengyelország

A kulturális örökség rengeteg mindent képvisel számomra. Ebben nevelkedünk fel. Nyelvünk, szokásaink, ételeink, hagyományaink, zeneműveink, táncaink, színeink, festményeink, még mindennapi öltözetünk is kulturális örökségünk hatására formálódik. Én francia vagyok, és Martinique szigetéről származom. Ez egy kis sziget a Karib-tengeren. Itt két kultúra formálta a személyiségemet, és erre büszke vagyok.

Mirella Martins, St Paul Les Dax, Franciaország

Kulturális örökségünk határozza meg, milyen embereké válunk, és szerintem nagyon fontos arra ösztönöznünk a fiatalokat, hogy gondolják ezt az örökséget. Úgy gondolom, jó lenne mindezt összekapcsolni a mai diákok érdeklődésével, például úgy, hogy a modern technológiákkal elérhetőbbé és érdekesebbé tesszük számukra a kulturális örökséget. A mai fiatalok gyorsabb visszajelzést igényelnek, és ehhez alkalmazkodnunk kell. Ha ezt nem tesszük meg, a diákok más tartalmakra fordítják majd a figyelmüket.

Vesna Kostic, Szerbia

Ez a DNS-ünk... Az európai polgárok kultúrája egy gazdag egyveleg, ami így van jól, mert kulturális örökségünk egyedi. Azért vagyunk azok, akik vagyunk, mert a múlt ránk hagyta gazdagságát, és mert a jelen hagyta egy olyan alakít minket. A történelem egy olyan jövő irányába halad, amely kétségtelenül új változásokat hoz majd Európában. A kulturális örökségünk azonban megmarad. Ezért olyan fontos, hogy megőrizzük az emberek és értékeik emlékeztétét. De nem csak a vívmányaikra, hanem az általuk elkövetett hibákra is emlékeznünk kell. Mindezek nélkül a jövő generációi nem fogják tudni értelmezni a világot.

Delfina Casallerrey, Portugália

A kulturális örökséget már az egészen fiatal tanulók iskolai oktatásába is be kellene illeszteni, mivel ennek hatására nyitottabbá válnak más kultúrák felé, és képessé válnak arra, hogy felfedezzék ezek között a hasonlóságokat. Emellett megtanulnak úgy tekinteni a különbségekre, mint az emberiség gazdagságának és sokszínűségének megnyilvánulásaira. Végül soron hozzátesszük őket saját maguk és mások elfogadásához, ami nem más, mint a befogadás.

Olfa Ben Hassine, Tunézia

A kulturális örökség globális, így mindenkié.

Svetlana Borsch, Ukrajna

“ A diákok hangja ”

A kulturális örökség mindaz, amit elődeink ránk hagytak. A kulturális örökség mindaz, amit az emberiség képes volt megőrizni. A „LE PIETRE PARLANO” műhely segít nekünk felfedezni, megismerni, megszeretni és megbecsülni mindent, ami a múltból ránk maradt.

Martina, Gaia, Alberto, 8 éves,
Olaszország

A kulturális örökség azokból a dolgokból áll, amelyek minden ország számára fontosak, és amelyek a helyi emberek életében fontos szerepet töltenek be. Ez lehet akár egy történelmi jelentőségű épület, vagy egy nemzeti étel. A kulturális örökségről tanulhatunk a szüleinktől vagy a tanárainktól, de a környezetünkben körülnézve is.

Gohar, 16 éves, Örményország

A kulturális örökség az olyan műalkotások, mesterségek, szokások, hagyományok, vagy különböző helyek, például múzeumok, régészeti lelőhelyek, régi épületek stb. összessége, amelyekből megismerhetjük az embereket. Szeretek ilyen helyekre ellátogatni, mert érdekel, hogy az emberek hogyan élnek a világ különböző pontjain. Szívesen veszek részt az iskolában is olyan projektekben vagy órákon, amik ezzel a témával foglalkoznak. Szeretem a történelmet és a földrajzt.

Raul, 10 éves, Románia

Szeretek múzeumokba menni, mert olyankor úgy érzem, hogy időutazást teszek a múltba, és egy másik életet élek.

Elena, 12 éves, Olaszország

A kulturális örökség magában foglalja a hagyományokat, az emlékműveket és a kultúrát, és fontos, hogy megőrizzük és megbecsüljük. Tanulhatunk róla úgy, hogy elutazunk más országokba, külföldön dolgozunk, más kultúrára vonatkozó információk után kutatunk, vagy emlékműveket látogatunk meg.

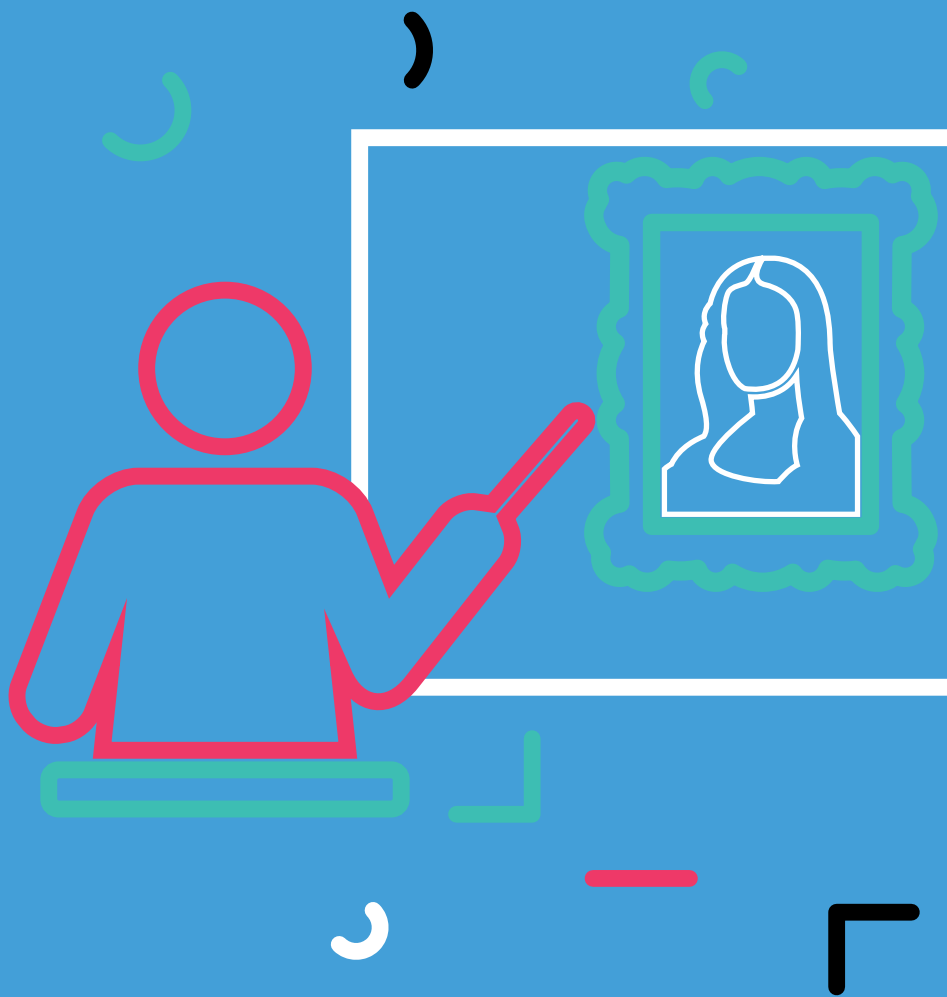
Michela, 16 éves, Olaszország

Szerintem nagyon fontos, hogy vigyázzunk a kulturális örökségre, mert nagyon gazdag tudást rejt magában, és lehetőséget ad arra, hogy ne csak könyvekből tanuljunk a különözö kultúrákról. A kulturális örökségről úgy tanulhatunk a legtöbbet, ha a saját szemünkkel látjuk. De beszélgethetünk idős emberekkel, vagy részt vehetünk nemzetközi csereprogramokban is, elutazhatunk más országokba, beszélgethetünk külföldiekkel, vagy az interneten is böngészhetünk.

Aleksandra, 17 éves, Lengyelország

3. fejezet

A kulturális örökség oktatása az iskolákban

3.1. Oktatás a 21. századi tantermekben a digitális kulturális örökség felhasználásával

Milena Popova, az újra-felhasználási szolgáltatások vezetője,
Europeana

Milena Popova

2018 folyamán A kulturális örökség európai éve reflektorfénybe állította Európa gazdag kulturális örökségét, mely mindennapi életünknek is részét képezi. A kulturális örökségben rejlő tanítási és tanulási lehetőségek teljes körű kihasználása egy véget nem érő vállalkozás. A pedagógusok osztálykirándulásokon, múzeumi látogatásokon és művészeti előadások megtekintésén keresztül már eddig is segítettek diákjaiknak felfedezni kulturális örökségüket, és kapcsolatot teremteni azzal. Napjainkban azonban már digitális kulturális anyagokat is felhasználhatnak óráikon, és ezzel a tanulást intuitívabb, kreatívabb és örömtelibb folyamattá tehetik.

Az Europeana a digitális kulturális örökség európai online felülete, és A kulturális örökség európai évének virtuális arca. Az Europeana gyűjtemény segítséget nyújt a pedagógusoknak ahhoz, hogy innovatív módszereket alkalmazzassanak tanóráikon, lebilincselő tanulási élményeket biztosíthassanak diákjaik számára, és fejleszthessék digitális és kulturális kompetenciáikat. A portál ingyenes online hozzáférést biztosít több mint 50 millió digitalizált tartalomhoz, amelyek több mint 3 700 európai múzeumból, levéltárból, könyvtárból és képtárból származnak. A 23 nyelvre lefordított felületen 43 ország anyagai érhetők el a legkülönbézetesebb témákban és formátumokban, például digitalizált műalkotások, fényképek, divatrajzok és ruhatervek, 3D ábrák, térképek, újságok stb. Ezek a digitális anyagok megszámlálhatatlan lehetőséget nyújtanak a kulturális örökség jelenségeinek és javainak közvetlen megtapasztalására, valamint a kulturális örökség értelmezésén keresztül folytatott tanulásra (amelyről az 1.2. fejezetben volt szó). A gyűjtemény hozzávetőleg 20 millió darabja ráadásul nyílt forrású, így egyszerűen és ingyenesen felhasználható különböző oktatási célú alkalmazásokban, játékokban, felületeken és online szolgáltatásokban.

A pedagógusok és a diákok az Europeana gazdag gyűjteményének darabjait felhasználhatják forrásként eTwinning tevékenységeikhez, anélkül, hogy elhagynák a tantermeiket. A gyűjteményben a látogatók akár színek, személynevek, korszakok vagy témák szerint is végezhetnek kereséseket, de a válogatott kiemelt tartalmak között is böngészhetnek. Ilyenek például az online kiállítások és képtárak, vagy a tematikus gyűjtemények (sok más között az első világháború, a művészetek, a zene, a divat, a fényképészet és a földrajz témájában). Az Europeana-val még csak újonnan ismerkedő felhasználóknak az öt nyelven (angolul, franciául, spanyolul, portugálul és olaszul) elérhető „Guide to using Europeana in education” (Útmutató az Europeana oktatási célú felhasználásához) című segédanyag hasznos tanácsokat nyújt a gyűjteményben való kereséshez, valamint a szerzői jogi kérdések megértéséhez és megfelelő kezeléséhez.

A tartalmas és változatos Europeana Gyűjtemények minden pedagógusnak segítenek gazdagabbá tenni tanóráikat, függetlenül attól, hogy milyen tantárgyakat tanítanak. A történelemórákon például kiváló forrásként használhatók az első világháborús gyűjteményben megtalálható levelek és fényképek; a nyelv és irodalom tantárgyat oktató tanárok pedig indíthatnak egy esszéíró versenyt a migrációs gyűjteményben található személyes történetekre építve.

Mindezek mellett a pedagógusok egy sor interaktív eszköz és digitális tanulási forrás között is válogathatnak az Europeana felületén, melyek felhasználásával nemcsak mozgalmassabbá tehetik tanóráikat, hanem diákjaik digitális és kulturális kompetenciáit is fejleszthetik. A digitális kulturális források és eszközök felhasználásának köszönhetően fejlődnek a diákok digitális, együttműködési és kritikus gondolkodási készségei. A kulturális örökséggel való érintkezésük hatására pedig jobban meg fogják becsülni kulturális kincseinket, és megerősödik bennük az érzés, hogy tartoznak valahová. Végül megnő a kíváncsiságuk és a toleranciájuk is, ami pedig megkönnyíti számukra, hogy a mai globalizált és kapcsolatokkal átszőtt világunkban éljenek. Az alábbiakban bemutatunk néhány olyan digitális tanulási forrást és eszközt, amelyek az Europeana gyűjteményében megtalálható tartalmakra épülnek, és amelyek jól felhasználhatók lehetnek az eTwinning projektek keretében is.

1. Art Faces alkalmazás

Címkék: általános iskolai oktatás, művészetek

Egy digitális játék általános iskolás gyerekek számára, amely az Europeana Gyűjteményekből válogatott műalkotások segítségével bevezetést nyújt a vizuális művészetek világába. Mindegyik festményhez más és más kihívás tartozik, az utolsó feladat pedig segít felállítani egy idővonalat a portrékról és azok jellegzetességeiről.

Link: <http://bit.ly/etwinningCHa>

2. „World War I: A battle of perspectives” érintésérzékeny könyv és online kurzus

Címkék: középfokú oktatás, történelem, I. világháború

„Az első világháború: a nézőpontok összecsapása” című interaktív könyv az Europeana „1914-1918” című gyűjteményének forrásait felhasználva négy hipotézist vizsgál meg arról, hogy miért tört ki az első világháború. Az iTunes U kurzus pedig egy, az érintésérzékeny könyvre épülő interaktív tanórai segédanyaggal segít a diákoknak elemezni a forrásokat, és megérteni, mi vezetett az első világháború 1914-es kitöréséhez. Mindkét forrás ingyenes és kétnyelvű (angol és holland).

Link az érintésérzékeny könyvhöz: <http://bit.ly/etwinningCHb>

Link a kurzushoz: <http://bit.ly/etwinningCHc>

3. „Animals in the Great War” e-könyv

Címkék: középfokú oktatás, történelem, I. világháború

Az „Állatok a Nagy Háborúban” című, olaszul és angolul elérhető e-könyv középiskolai tanárok és diákjaik számára készült. A könyv az Europeana „1914-1918” című gyűjteményére épül, és a háborúban részt vevő állatok szemszögéből vizsgálja az első világháborút.

Link: <http://bit.ly/etwinningCHD>

4. Historiana

Címkék: középiskolai oktatás, történelem, STEM

A Historiana portál különböző európai forrásokat és segédanyagokat tesz elérhetővé a történelemtanárok és diákjaik számára, többek között innovatív digitális eszközöket, forrásanyagokat és az Europeana tartalmakra épülő e-learning tevékenységeket. A portálon böngészve a diákok különböző történelmi személyeket bemutató, válogatott mini-gyűjteményeket (Jeanne D'Arctól Viktória királynőn át egészen Sztálinig), illetve az első világháborúhoz, az ipari forradalomhoz, a brit szüfrazsett mozgalomhoz és sok más történelmi jelenséghez kapcsolódó online tanulási tevékenységeket fedezhetnek fel.

Linkek: <http://bit.ly/etwinningCHK>
<http://bit.ly/etwinningCHi>

5. Transcribathon

Címkék: középfokú oktatás, együttműködési eszköz, különböző témák

A „transcribathon” (maratoni átíró verseny) egy online tanulási eszköz, ami lehetővé teszi az Europeana első világháborús tematikus gyűjteményében található történelmi dokumentumok modern nyelvhasználattal való átírását. A fő tevékenység részeként a diákok megtanulnak digitális jegyzékeket összeállítani és metaadatokat (pl. helymeghatározást) illeszteni az anyagokhoz, így a digitális médiumok felhasználása terén is fejleszthetik készségeiket. Emellett, mivel a tevékenység során csoportokban dolgoznak és más csapatokkal vagy iskolákkal versenyeznek, a csoportmunkához kapcsolódó készségeik is fejlődnek. A pedagógusok számára készült útmutatók 7 nyelven is elérhetők, melyek segítséget nyújtanak a dokumentumok különböző kontextusokban való felhasználásához (pl. történelemoktatás, állampolgári ismeretek oktatása).

Link: <http://bit.ly/etwinningCHg>

3.2. Húsz ötlet és tevékenység a kulturális örökség iskolai oktatásához

„Nem szeretném, hogy a házamat falak vegyék körül, és ablakaim zárva legyenek. Minden ország kultúrája lengje körül a házamat. De egyik se szakítson el szülőföldem talajától.”

Mahatma Gandhi

A világ kulturális örökségének megértése segíthet tudatosabban viszonyulnunk saját gyökereinkhez, valamint kulturális és társadalmi identitásunkhoz. Az eTwinning program keretében a tanárok és a diákok lehetőségeket kapnak arra, hogy felfedezzék Európa kulturális örökségét, mint a kulturális megnyilvánulások gazdag és sokszínű mozaikját. Az eTwinning programban részt vevő diákok a külföldi kortársaikkal folytatott együttműködésen, valamint az Európa kulturális örökségének megismerését vagy bemutatását szolgáló megosztáson, párbeszédre és közös tanuláson keresztül megismerhetik őseik hiedelmeit, értékeit és tudását, továbbá az általuk létrehozott, vagy a velük kapcsolatba került civilizációkat. Az eTwinning program a nemzetközi együttműködésen alapuló tevékenységek támogatásával kulcsfontosságú szerepet tölthet be a világ rendkívüli kulturális sokszínűségének megőrzésében. A kulturális örökség témája igen tág, és nincs is olyan eTwinning projekt, amely ne foglalkozna vele valamilyen módon. Az alábbiakban húsz gyakorlati tevékenységet ismertetünk – melyből hat eTwinning projektekből származik –, amelyek tanórai végrehajtásával bevezetést nyújthat diákjainak a kulturális örökség témájába. Ezek csupán olyan ötletek, amelyek lehetet adhatnak Önnek ahhoz, hogy felkeltse diákjai érdeklődését a kulturális örökség iránt, és innovatív projekteket dolgozzon ki a témában.

1. Kulturális örökségünk megfogható javainak felfedezése

A diákok kora: 5-9 év

Beszélgessen diákjaival arról, hogy mit értünk a kulturális örökség megfogható javai alatt, és mutasson nekik példákat a mozgatható (festmények, szobrok, érmék, kéziratok) és a nem mozgatható javakra (a hazájukban megtalálható emlékművek, régészeti lelőhelyek). Kérje meg diákjait, hogy válasszanak egyet a példák közül, és rajzolják le azt, akár papírra, akár digitális formában, egy online eszköz, például a Collorilo segítségével (<http://colorillo.com/>). A rajzokból készítsenek egy kollázst, és ezt tegyék fel a tanterem falára.

A diákok kora: 10-18 év

Diákjaival beszélgessenek arról, hogy mi is az a kulturális örökség, különös figyelmet fordítva annak megfogható javaira. Közösben határozzák meg, mi a különbség a mozgatható javak (festmények, szobrok, érmék, kéziratok) és a nem mozgatható javak (emlékművek, régészeti lelőhelyek) között. Kérje meg a diákokat, hogy az interneten keressenek példákat régiójuk vagy hazájuk kulturális örökségének mozgatható és nem

mozgatható javaira, és a talált képeket 2-3 sornyi ismertetővel kiegészítve töltsék fel egy Padlet falra (<https://padlet.com>) vagy a TwinSpace felületre.

2. Egy emlékhely vagy múzeum meglátogatása

A diákok kora: 5–11 év

Mielőtt meglátogatnának egy történelmi vagy régészeti emlékhelyet vagy egy múzeumot, magyarázza el diákjainak, mi mindent fognak ott látni, és mutasson képeket is a látnivalókról. Kérje meg őket, hogy fogalmazzanak meg, és írjanak le olyan kérdéseket, melyeket a helyszínen fel szeretnének tenni az idegenvezetőnek vagy a tárlatvezetőnek.

A látogatás során kérje meg a diákokat, hogy rajzolják le az emlékhely vagy a múzeum azon elemét, ami a legjobban tetszett nekik. Arra is kérje meg őket, hogy szemüket becsukva mondják el, milyen hangokat hallanak és milyen illatokat éreznek. Válaszaikat jegyezze le. A diákok tegyék fel a korábban megfogalmazott kérdéseiket az idegenvezetőnek vagy a tárlatvezetőnek.

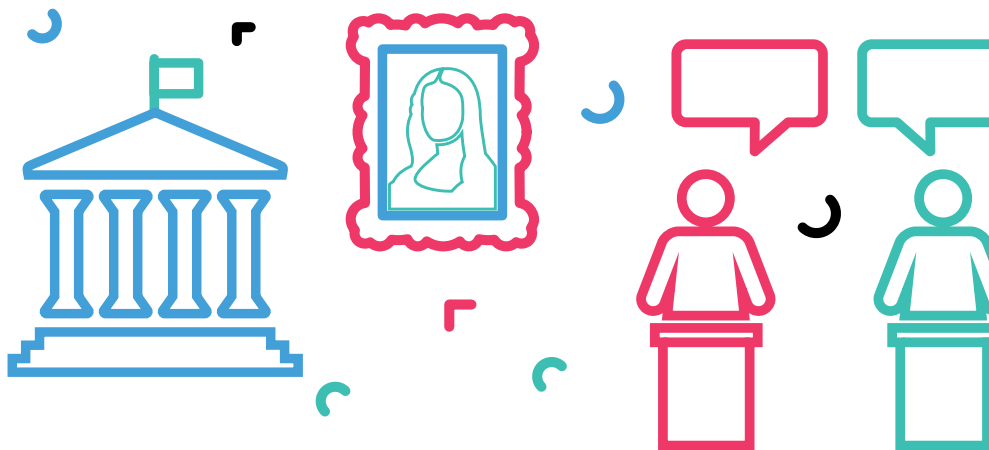
A látogatás után tartson egy beszélgetést a diákjaival a látogatás során gyűjtött benyomásaikról. A rajzokat küldjék el projektpartnereiknek, és kérjék meg őket, hogy keressék meg az emlékhelyet, gyűjtsenek róla információkat, és a rajzokat felhasználva mutassák be azt. A diákok megjegyzéseit felvehetik például a Voicethread (<https://voicethread.com/>) alkalmazással, és ezeket is felhasználhatják az emlékhelyek bemutatása során.

A diákok kora: 12-18 év

A látogatás előtt lehetőség szerint vonja be kollégáit is a diákok felkészítésébe:

- a történelemtanár például az emlékhely múltjával és fejlődésével kapcsolatban adhat információkat;
- a földrajztanár az emlékhely elhelyezkedésével kapcsolatos érdekességekre mutathat rá;
- a nyelv és irodalom tanár az emlékhelyre utaló szövegeket kereshet;
- a matematikatanár megkérheti a diákokat, hogy végezzenek számításokat az emlékhely méretével és építésével kapcsolatban;
- más természettudományokat oktató tanárok elmagyarázhatják a diákoknak, hogy milyen tényezők veszélyeztethetik az emlékhelyet (szennyeződések, turizmus, elhanyagoltság); és így tovább.

Készítse fel a diákokat a látogatásra azzal, hogy megbeszéljük, hogy mi mindent láthatnak és tehetnek majd a helyszínen, majd érdeklődési körük szerint ossza őket csoportokba. Az első csoport például rajzokat, a második csoport pedig fényképeket készíthet az emlékhelyről, a harmadik csoport interjút készíthet az emlékhelyen dolgozókkal, a negyedik csoport pedig videofelvételeket készíthet a látogatás egyes részéről.

Miután visszatértek az iskolába, kérdezze meg a diákoktól, mi mindent láttak és tanultak, és döntse el, hogyan használhatják fel a látogatás során összegyűjtött anyagokat. Tartsa szem előtt, hogy mindezt hogyan mutathatják be eTwinning partnereiknek valamilyen érdekes formában. A diákok készíthetnek például egy videót az összes anyag felhasználásával, és azt feltölthetik a TwinSpace felületre. Ez után meghívhatják projektpartnereiket, hogy nézzék meg a videót, és állítsanak össze egy feladatsort az emlékhelyről.

Egy versenyt is rendezhetnek, melynek keretében a látogatások során készített fényképeket feltöltik a Dotstorming felületre (<https://dotstorming.com/>), és a projektpartnerek szavazhatnak a nekik legjobban tetsző képekre. A legjobb képeket bemutathatják egy iskolai kiállításon is, melyre a szülőket és a tágabb közösség tagjait is meghívhatják.

3. Nemzeti világörökségi bizottsági vita

A diákok kora: 15-18 év

Természeti és kulturális örökségük védelme érdekében minden olyan ország, mely aláírta az UNESCO Világörökség Egyezményt, évente felterjeszthet egy javaslati listát a területükön található olyan helyszínekről, melyeket érdemesnek tartanak az UNESCO Világörökségi Listájára való felvételre (<http://whc.unesco.org/en/globalstrategy/>).

Beszélgessenek a diákokkal az Egyezményről, és nézzék át a Világörökségi Listát. Ehhez a szerepjátékhoz válasszanak egy bizottsági elnököt, két alelnököt és egy jegyzőkönyvvezetőt. Ezek a diákok képviselik azt a bizottságot, mely döntést hoz arról, hogy a javasolt helyszínek közül melyeket vegyék fel a Világörökségi Listára.

A többi diákot osszák nemzeti vagy nemzetközi csoportokba, és kérjék meg őket, hogy keressenek olyan helyszíneket saját országukban vagy Európa-szerte, amelyek még nem szerepelnek a listán. Közös munkával mutassák be a kiválasztott helyszíneket, és indokolják meg, az miért érdemes arra, hogy felvegyék a listára.

Szervezenek egy élő eseményt az eTwinning Live-on, melynek során minden csoport bemutatja kiválasztott helyszínét a bizottságnak. A csoportok készüljenek fel az ehhez hasonló kérdések megválaszolására:

- Jól karbantartott a kérdéses helyszín?
- Miért fontos a helyszín védelme?
- Léteznek a helyszín megőrzésére és fenntartására vonatkozó tervek?
- Mi a helyi lakosok véleménye a helyszín jelöléséről?
- Milyen tevékenységeket szerveznének, amelyekkel fel tudnák hívni a figyelmet a helyszín jelentőségére?

A közös megbeszélést követően a bizottság hozzon döntést arról, hogy mely javasolt helyszíneket veszik fel a listára. Döntésüket minden esetben indokolják is meg.

4. Fenntartható turizmus és a kulturális örökség

A diákok kora: 12-18 év

A kulturális örökségi helyszínek természetükből adódóan egyedülállóak és sérülékenyek. Ezért elengedhetetlen, hogy a turisztikai hatóságok fenntartható módon kezeljék ezeket a helyszíneket.

A diákokat osszák két csoportba:

Az első csoport állítson össze egy listát arról, hogy a kulturális örökségi helyszínek szempontjából milyen előnyök származnak a turizmusból.

A második csoport a turizmusnak a kulturális örökségi helyszíneket veszélyeztető velejáróiból írjon össze egy listát.

A csoportok ismertessék a listáikat a többiekkel, majd közösen beszélgessenek arról, hogy milyen intézkedésekkel lehetne csökkenteni a turizmusból adódó veszélyeket. A két listát feltölthetik például a Tricider weboldalra (<http://www.tricider.com/>), ahol a két csoport tagjai hozzászólásokat írhatnak az egyes tartalmakhoz, és ilyen módon interakciókat folytathatnak egymással.

5. Tanuljunk kulturális örökségünkről a nagyszüleinktől

A diákok kora: 5-15 év

A nagyszülők és az idős emberek rengeteg értékes információt őriznek kulturális örökségünkről, és tudásukat szívesen meg is osztják. Érdemes őket meghívni az iskolába, ahol a diákok előre megfogalmazott kérdéseket tehetnek fel nekik mindarról, amit szeretnének megtudni tőlük – például a hagyományokról, a régi dalokról, a gyerekkori meséikről, valamint arról, hogy hogyan változtak a dolgok az évek múlásával.

A diákok koruktól függően különböző típusú tevékenységeket hajthatnak végre az idős emberekkel közösen. Néhány lehetőség:

- A nagyszülők meséljenek el egy történetet, és ehhez a diákok rajzoljanak illusztrációkat, vagy fordítsák le a történetet a projekt során használt munkanyelvre. A rajzokat vagy a fordításokat a projekt TwinSpace felületén osszák meg projektpartnereikkel is.
- A nagyszülők vigyenek magukkal régi tárgyakat és fényképeket az iskolába, és a diákok ezeket felhasználva rendezzenek egy kiállítást. A kiállításon a diákok készítsenek fényképeket, majd ezeket osszák meg projektpartnereikkel, vagy egy valós idejű online találkozó keretében tárlatvezetőként mutassák be a különböző tárgyakat társaiknak.
- A nagyszülők vigyenek magukkal régi fényképeket és tárgyakat az iskolába, és beszélgetsenek el a diákokkal arról, hogy milyen hagyományok szerint nevelkedtek. A diákok fényképezzék le a tárgyakat, és digitalizálják a fényképeket, majd töltsék fel ezeket egy online felületre. Ez után projektpartnereikkel közösen írjanak új történeteket a képek alapján.
- A nagyszülők vigyenek magukkal a lakóhelyükről készült fényképeket az iskolába. A diákok készítsenek fényképeket ugyanazokon a helyszíneken (vagy keressenek ezeket ábrázoló képeket), és hasonlítsák össze a múltban és a jelenben készült képeket.
- A nagyszülők tanítsanak a diákoknak hagyományos táncokat vagy énekeket. A diákok ezután megtaníthatják ugyanezeket projektpartnereiknek.

6. A történelem életre keltése színjátékokkal

A diákok kora: 5-18 év

A diákok különböző színművészeti tevékenységeken keresztül is felfedezhetik saját hazájuk és partnerországuk kulturális örökségét. Ezt a diákok korától függően többféleképpen is megtehetik.

Kérje meg diákjait, hogy idézzék fel régiójuk vagy országuk hagyományait, és írják le ezeket. A projektpartnerek is tegyék meg ugyanezt. Ez után a diákok szavazzanak az általuk legérdekesebbnek tartott hagyományokra. A diákok keressenek a hagyományokhoz kötődő információkat, képeket vagy videókat, és ezeket osszák meg projektpartnereikkel is. Minden partnerosztály válasszon ki egyet a projektpartnerek által ismertetett hagyományok közül, és a megosztott információk alapján írjanak egy színjátékot. A tanárok felvehetik videóra a színjátékok előadását, és a felvételeket feltölthetik a projekt TwinSpace felületére.

Az idősebb diákokkal tarthatnak egy beszélgetést is arról, hogy vannak-e közös pontok a partnerországok hagyományai között.

7. Egymás kultúrájának megismerése a főzésen keresztül

A diákok kora: 5-12 év

A tevékenység során a diákok régióik hagyományos receptjeit osztják meg projektpartnereikkel. Az ételeket elkészíthetik az iskolában, vagy otthon szüleik segítségével is. Végül rendezhetnek egy „Nemzeti Főzőnapot”.

- Minden diák mutassa be a többieknek az ételt, amit főzni szeretne.
- Közösen állapodjanak meg abban, hogy mikor tartják a Nemzeti Főzőnapot.

- Előtte való nap mindegyik diák készítse el a kiválasztott ételt. Szüleik készítsenek fényképeket és videót a munkáról.
- A következő napon a diákok szüleikkel együtt vigyék be az iskolába az ételt. Az ünnepség keretében mindenki megkóstolhatja a különböző régiók hagyományos ételeit.
- A projekt TwinSpace felületére töltsenek fel minden receptet, illetve a főzésről és az elkészült ételekről készített fényképeket és videókat.

Rendezhetnek „Európai Főzőnapot” is.

- Ehhez minden diák válasszon egyet a partnersztály által megosztott receptekből.
- Ez után beszéljék meg, hogy mikor rendezik meg az Európai Főzőnapot.
- Az ezt megelőző napon a diákok szüleiket is bevonva készítsék el a kiválasztott ételt.
- Az európai ünnepség napján a diákok szüleikkel együtt vigyék be az iskolába az előző nap elkészített ételt. Az ünnepség keretében mindenki megkóstolhatja a különböző országok hagyományos ételeit.
- A diákok osszák meg véleményüket az egyes ételekről, és hasonlítsák össze, kinek mi ízlett. A diákok véleménynyilvánítását rögzítsék valamilyen formában, és osszák meg a projektpartnerekkel.

8. Idegenvezetés lakóhelyünkön

A diákok kora: 12-18 év

Ebben a tevékenységben a diákoknak az a feladatuk, hogy valamilyen olyan érdekes formában mutassák be a lakóhelyüket, amely arra ösztönözheti a turistákat, hogy látogassák meg a települést. Projektpartnereikkel együttműködve kölcsönösen segítsenek egymásnak a feladat végrehajtásában.

Mindegyik partnersztály állítson össze egy kérdéssort arról, hogy mit szeretnének megtudni külföldi társaik lakóhelyéről. Néhány példa: milyen régészeti lelőhelyeket látogathatnak meg, milyen környékbeli kulturális fesztiválon vehetnek részt, milyen hagyományos ételeket lenne lehetőségük megkóstolni stb.

Mindegyik partnersztálynak össze kell állítania egy online turistakalauzt, amelyben megválaszolják társaik kérdéseit. A turistakalauzok véglegesítése előtt a partnersztályok

ellenőrizték, hogy azokból választ kapnak-e minden kérdésükre, majd osszák meg véleményüket és megjegyzéseiket társaikkal.

9. Kulturális örökség és a vállalkozói készség

A diákok kora: 12-18 év

Egy múzeumi, vagy régészeti lelőhelyre tett látogatás során kérje meg a diákokat, hogy nézzenek körül a helyi ajándékboltban, és írják le, milyen tárgyakat találnak ott. Beszélgessenek arról, hogy az emberek miért visznek haza olyan szívesen szuveníreket a meglátogatott helyszínekről. Miután visszaértek az iskolába, beszélgessenek arról is a diákokkal, hogy milyen további dolgokat lehetett volna még árulni az ajándékboltokban. Térjenek ki arra is, hogy az ajándéktárgyak milyen módon járulhatnak hozzá egy adott ország vagy helyszín kulturális örökségének népszerűsítéséhez. Ezek után a diákok maguk is megtervezhetnek ajándéktárgyakat, és terveiket elküldhetik projektpartnerüknek is. A projektpartnerük is megoszthatják saját terveiket külföldi társaikkal. Ez után mindkét partnerszétály diákjai végezzenek kutatásokat a partnerországuk kulturális örökségének jellegzetességeiről, és a talált információk alapján ismét tervezzenek új ajándéktárgyakat. A tárgyak elkészítéséhez különböző alapanyagokat használhatnak, például kartonpapírt, de akár 3D nyomtatót is.

10. Emlékművek építése

A diákok kora: 5-11 év

Egy olyan projekt során, melyben különböző emlékművek is szóba kerülnek, megkérheti diákjait, hogy készítsenek másolatot a saját országukban, vagy a partnerországokban megtalálható híres emlékművekről. A tevékenység célja az eredetihez a lehető leginkább hasonló másolatok készítése. A munka közben a diákok a léptékről és az arányokról is tanulhatnak. A gyerekek kiválaszthatják, milyen anyaggal szeretnének dolgozni, és, mivel még fiatalok, kérhetik szüleik segítségét is. Az elkészült makettekkel összeállíthatnak egy kiállítást, projektpartnerüknek pedig egy online találkozó során mutathatják be emlékműveiket. Amennyiben projektpartnerük érdeklődést mutatnak a bemutatott emlékművek iránt, további információkat is kereshetnek azokról.

A diákok kora: 12-18 év

Amennyiben idősebb diákokkal hajtják végre ezt a tevékenységet, bemutathatja nekik a Minecraft játékot (<https://minecraft.net/en-us/>), és megkérheti őket, hogy egymással együttműködve a Minecraftben modellezzék a híres emlékműveket. Esetleg érdekes lehet a már létező emlékművekhez új kiegészítő elemeket is tervezni. Ehhez a diákoknak a főbb matematikai műveleteket használva meg kell állapítaniuk az építmények méreteit, meg kell mérniük azok átmérőjét és magasságát. Emellett azt is ki kell deríteniük, hogy milyen anyagból készültek. Ha a Minecraftet használják, a diákoknak arra is lehetőségük nyílik, hogy nemzeti vagy nemzetközi csapatokat alkotva együttműködjenek egymással.

11. Rádióműsor a kulturális örökségről

A diákok kora: 12-18 év

A diákokat osszák nemzeti vagy nemzetközi csapatokba. A csapatok feladata egy, a kulturális örökség témájával foglalkozó rádióműsor kidolgozása.

Néhány példa a lehetséges műsorelemekre:

- Egy beszélgetés egy kiválasztott kulturális örökségi helyszín jelentőségéről
- Részletek felolvasása a kiválasztott helyszínhez kapcsolódó irodalmi művekből
- Különböző kulturális örökségi helyszínekhez kapcsolódó zeneművek és hanganyagok
- Interjúk az ilyen helyszíneken dolgozó személyekkel, például régészekkel, restaurátorokkal, műemlékvédelmi szakemberekkel stb.
- Vita a kulturális örökség védelmének lehetőségeiről
- Beszélgetés a kulturális örökségi helyszínek gátlástalan kizsákmányolásáról (mint például Palmyrában)

A diákok dolgozzák ki a műsortervet, illetve annak tartalmát, majd az Audacity (<https://www.audacityteam.org/>) vagy a SoundCloud (<https://soundcloud.com/>) eszközöket használva készítsék el saját podcastjeiket.

12. Kulturális örökségünk megfogható javainak megőrzése

A diákok kora: 12-18 év

Magyarázza el a diákoknak, mit jelent a megfogható kulturális örökség, majd kérdezze meg tőlük, hogy milyen módon veszélyeztetik a kulturális örökségi javakat a következők:

- lég- és vízszennyezettség
- földrengések
- tömegturizmus
- emberi tevékenységek
- háborúk
- természeti katasztrófák
- tárolási körülmények (megvilágítás, hőmérséklet-szabályozás).

A diákok csoportokban dolgozva válasszanak egyet-egyét a fenti veszélyeztető tényezők közül, és derítsék fel az azzal kapcsolatos tudnivalókat. Keressenek információkat a veszélyekről, végezzenek kísérleteket, kérdezzenek meg szakértőket stb. Miután már többet tudnak témájukról, javaslatokat is kidolgozhatnak olyan fenntartható megoldásokra, melyek elősegíthetik a kulturális örökség megfogható javainak védelmét és megőrzését.

13. A kulturális örökség és a fejlődés

A diákok kora: 15-18 év

„Annak a városnak a központját, ahol Önök laknak, az önkormányzat fel akarja újítani, és elkészítette a fejlesztési tervet. A városközpont elég régi, benne a régió néhány megmaradt

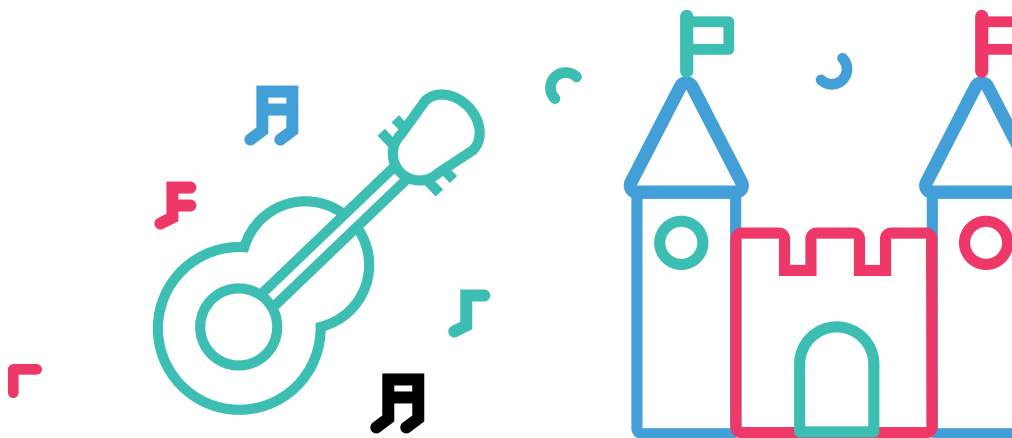
hagyományos házával. Ezért a házak a helyi jellegzetességek fontos őrzői, ugyanakkor a városközpontban a házépítés színvonala eléggé elmaradt a modernizációs folyamatban. Nem lehet a folyóvízellátást és az illemhelyek létesítését megoldani. Ha a fejlesztési tervet megvalósítják, a város legrégebbi részeit lebontják, és új lakásokat építenek. Az önkormányzat néhány tagja támogatja a tervezetet, néhányan viszont ellenzik. Ma az érintett felek találkoznak, megvitatják a tervet, és eldöntik, hogy megvalósuljon-e.” (Ez a szituáció az UNESCO „Világörökség ifjú kezekben” című segédanyagából származik).

A szituációt minden partnerosztály olvassa el. Osszák az osztályt öt csoportba, úgy, hogy a diákok egyenként eldönthetik, hogy melyik csoporthoz szeretnének csatlakozni. A csoportok a következők:

- a. az önkormányzatnak a tervezetet támogató tagjai
- b. az önkormányzatnak a tervezetet ellenző tagjai
- c. a városközpontban élő lakosok
- d. szakértők (építészek, városrendezők stb.)
- e. a média képviselői.

Minden partnerosztály válasszon egy elnököt és egy jegyzőkönyvvezetőt is, aki dokumentálja a találkozón elhangzottakat. Az egyes csoportokba tartozó diákok egy Meetingwords (<http://meetingwords.com/>) dokumentumot felhasználva közösen írjanak egy, a találkozón előadandó beszédet, amelyben saját álláspontjuk mellett érvelnek. Ehhez azt is át kell gondolniuk, hogy az eltérő álláspontok képviselői várhatóan milyen kérdéseket tehetnek fel nekik, és fel kell készülniük saját álláspontjuk megvédésére.

Egy előre megbeszélt időpontban a partnerosztályok tartsanak egy valós idejű online találkozót, és tartsák meg a vitát. Mindegyik érdekcsoport ismertesse elképzeléseit és javaslatait, majd az elnökök hozzág meg a döntést. A jegyzőkönyvvezetők a találkozó után publikálják a találkozó jegyzőkönyvét a projekt TwinSpace felületén.

14. Kapcsolatunk az egekkel

A diákok kora: 12-18 év

Kérjük meg diákjait, hogy végezzenek kutatást a csillagászatot érintő kulturális örökségről, például csillagászati jelentőségű romokról, emlékművekről, helyszínekről, tájakról, tudományos eszközökről, levéltárakról stb. Mivel a téma igen tág, döntsek el, hogy a kulturális örökség mely szűkebb típusaival szeretnének foglalkozni: a megfogható javakkal, a nem megfogható javakkal vagy a természeti örökséggel. Néhány példa a csillagászathoz kapcsolódó kulturális örökségi javakra: a németországi Potsdamban álló Einstein-torony, amely kiemelkedő tudományos és építészeti jellemzőkkel bír; vagy az ókori görögországi történelmi dokumentumok, melyek a csillagászatnak főként a matematikai elemeivel foglalkoznak (pl. az Antiküthérai szerkezet).

Az Önök által tanított tantárgyaktól függően is meghatározhatják a megvizsgálandó javak körét.

Bővebb információk: <https://www3.astronomicalheritage.net>

15. Műveltségi játék a kulturális örökségről

A diákok kora: 11-18 év

A diákok feladata egy olyan társasjáték együttműködési munkával való elkészítése, melynek során a kulturális örökséggel kapcsolatos kérdésekre kell válaszolni. A következőket kell tenniük:

- tervezzenek játéktáblákat a társasjátékhoz, és szavazással válasszák ki a legjobbat
- válasszák ki a játék témáit (művészetek, hagyományok, történelem, nyelvek stb.)
- tervezzenek játékméretet, melyeket a jó válaszokért lehet elnyerni a játék során
- tervezzék meg és készítsék el a kérdéseket tartalmazó kártyákat
- fogalmazzanak meg kérdéseket a játékhoz. Mindegyik partnersztály a saját országára vonatkozó kérdéseket írjon. Egy másik lehetőség a kérdések kidolgozására az, ha az egyik partnersztály írja meg a kérdést, és a másik projektpartner határozza meg a kérdésre adható négy válaszlehetőséget.
- Mindegyik partnersztály készítse el saját társasjátékát.

A diákok eldönthetik, hogy kicserélik-e partnersztályaikkal a társasjátékokat, vagy inkább saját iskolájukban játszanak az általuk készített játékkal, és az iskolájuk más osztályaiból hívnak meg játékostársakat.

Az eredeti ötletet tartalmazó eTwinning projekt: „Cultural Heritage Trivia” <https://twinspace.etwinning.net/47907/>

Részt vevő országok: Görögország, Spanyolország

16. Hagyományos táncok tanítása és tanulása

A diákok kora: 6-15 év

Kérjék meg diákjaikat, hogy válasszák ki régiójuk egyik hagyományos táncát, és járjanak utána, hogy az hogyan kapcsolódik kulturális örökségükhöz. Ez után közös munkával készítsenek egy oktatóvideót azok számára, akik szeretnék megtanulni a kiválasztott táncot. A kutatás során gyűjtött információkat és az elkészült oktatóvideót osszák meg projektpartnereikkel, és ők is tegyenek ugyanígy. A diákok próbálják meg megtanulni partnersztályuk táncát a videó alapján, és maguk is készítsenek videót a tánc betanulásának folyamatáról. A tevékenységhez kapcsolódó minden információt, anyagot és videót feltölthetnek egy Thinglink felületre: <https://www.thinglink.com/>.

Az eredeti ötletet tartalmazó eTwinning projekt: „A world of »famous« difference” <https://twinspace.etwinning.net/23626/home>

Részt vevő országok: Görögország, Horvátország, Lengyelország, Törökország

17. A partnersztályok népzenejének és szóbeli hagyományának megismerése

A diákok kora: 8-15 év

Mindegyik partnersztály válasszon ki egy népdalt. Egy ThingLink felületen (<https://www.thinglink.com/>) létrehozhatnak egy interaktív Európa térképet, melyhez videók is illeszthetők.

A diákok csoportokban dolgozzanak ki koreográfiákat a partnersztály által kiválasztott népdalok egy-egy részletéhez. Többször is hallgassák meg a népdalokat, gyakorolják a koreográfiákat, és vegyék fel videóra, ahogyan előadják a táncot. Minden videót osszák meg a ThingLink felületen létrehozott interaktív Európa térképen.

Az eredeti ötletet tartalmazó eTwinning projekt: „DetecTwinning” <https://twinspace.etwinning.net/44486>

Részt vevő országok: Franciaország, Spanyolország, Törökország

18. Hagyományos mesék új befejezéssel

A diákok kora: 6-15 év

A diákok minden partnerszázból válasszanak egy-egy hagyományos történetet vagy mesét, majd írják meg a mese első részét. Ez után minden partnersztály írjon egy-egy fejezetet a kiválasztott mesékhez, úgy, hogy ezzel új meséket hozzanak létre.

A diákok illusztrációkat is készíthetnek a mesékhez. Megtehetik azt is, hogy elmesélik a meséket a saját iskolájukba járó fiatalabb gyerekeknek, és ez után őket kéri meg az illusztrációk megrajzolására.

A résztvevők további tevékenységeket is végrehajthatnak, például:

- előadhatják a meséket színjáték formájában
- előadhatják a meséket bábjáték formájában
- a diákok, a tanárok és a szülők közös munkával hangfelvételeken is rögzíthetik a meséket.

Az eredeti ötletet tartalmazó eTwinning projekt: „Children in a Europe of 2020”
<https://twinspace.etwinning.net/11852/home>

Részt vevő országok: Ciprus, Dánia, Finnország, Hollandia, Magyarország, Spanyolország

19. Kulturális örökségünk megismerése és megosztása utazó kabalánk segítségével

A diákok kora: 5-12 év

A diákok és a pedagógusok közösen válasszanak egy, a projektet képviselő kabalát (például egy plüssmacit), és dolgozzanak ki egy útvonalat, melyet követve az átutazhatja Európát. A plüssmaci minden partneriskolában töltsön el egy hetet, és vegyen részt a diákok tevékenységeiben. A diákok lássák vendégül a kabalát, fogadják be otthonaikba, meséljenek neki lakóhelyükről és annak hagyományairól, majd egy kisebb ajándék kíséretében küldjék tovább a következő partneriskolának. A diákok számoljanak be projektpartnereiknek minden tevékenységről, amit a macival közösen hajtottak végre. Végül a projektpartnerek közös munkával készítsenek egy e-könyvet a maci európai kalandjairól.

Az eredeti ötletet tartalmazó eTwinning projekt: „Life through the Lens”
<https://twinspace.etwinning.net/20868/pages/page/218013>

Részt vevő országok: Egyesült Királyság, Ciprus, Dánia, Franciaország, Horvátország, Lengyelország, Litvánia, Málta, Portugália, Spanyolország, Törökország

20. Képtárak létrehozása a kiterjesztett valóság alkalmazásával

A diákok kora: 12-18 év

A diákok végezzenek kutatást a lakóhelyükhöz kötődő, vagy egy adott korszakban alkotó művészekről, és válasszanak ki néhány festményt ezek alkotásai közül. Írjanak egy-egy rövid ismertetőt magukról a művekről, és azok alkotóiról is. Mindenki hozzon létre egy Voki avatárt, „aki” elmondhatja a nevükben az összegyűjtött információkat. Ez után az Aurasma kiterjesztett valóság alkalmazást használva készítsenek fényképeket, és illesszék hozzá a Voki avatárokat a festményekhez. Ezek után minden partnerosztály rendezzen egy művészeti kiállítást saját iskolájában. Kérjék meg a kiállítás látogatóit, hogy töltsék le az Aurasma alkalmazást okostelefonjaikra, ezt használva ugyanis bővebben is tájékozódhatnak a kiállításon bemutatott műalkotásokról.

Az eredeti ötletet tartalmazó eTwinning projekt: „Balade A Musee” <https://twinspace.etwinning.net/33628/>

Részt vevő országok: Franciaország, Luxemburg, Portugália

4. fejezet

Elmélyedés Európa kulturális örökségében

további tanulási források

4.1. A történelem és a kulturális örökség megismerése európai nézőpontból: Az Európai Történelem Háza

Dr Constanze Itzel, múzeumigazgató,
Az Európai Történelem Háza

Dr. Constanze Itzel

4.1.1 Az Európai történelem otthona

Európában múzeumok tízezrei működnek, de egészen a közelmúltig csupán néhány múzeumot szenteltek magának Európának. Az Európai Történelem Háza 2017 májusában nyitotta meg kapuit Brüsszelben, arra vállalkozva, hogy Európa sokszínűségét egy történelmi múzeumban mutassa be. Az Európai Parlament kezdeményezése nyomán létrehozott múzeum koncepcióját egy történészek és múzeumi szakemberek által alkotott egyedülálló nemzetközi csapat dolgozta ki.³

Az Európai Történelem Házának állandó kiállítása a 19. és a 20. századi európai történelmet mutatja be. A kiállítási narratíva magában foglalja az európai integráció történetét is. A gyűjtemény kiállítási darabjait 37 országból több mint 300 személy adta kölcsön a múzeumnak.

Európa történelme olyan kiterjedt terület, melynek emléktárgyaival a rendelkezésre álló tér többszörösét is ki lehetne tölteni. Sokak várakozásaival ellentétben a Ház gyűjteményét nem osztották fel különböző nemzetek történelmét bemutató részlegekre, a kiállítás egy európai nézőpontot képvisel. Olyan történelmi jelenségeket ismerhetünk meg itt, melyek a) Európából indultak ki; b) kiterjedtek egész Európára; c) a mai napig relevánsak.

Az Európai Történelem Háza közös teret biztosít a tanulásra, a gondolkodásra és a vitára, és valamennyi korosztály vagy társadalmi csoport számára nyitva áll. A múzeum elsődleges célja, hogy segítsen Európa történelmét a maga teljességében megérteni, a vélemények megosztására ösztönözzön, és megkérdőjelezze az előítéleteket.

3. A munkafolyamatot, valamint a fejezetben ismertetett alapelvek részletes leírását ismerteti: Perikles Christodoulou, Andrea Mork (szerk.): *Creating a House of European History*, Brüsszel, 2018.

Az Európai Történelem Háza, Park Leopold, © Nicolas Withof, *Az Európai Történelem Háza*, 2018

4.1.2. A kulturális örökség újraértelmezésének tere

Az Európai Történelem Háza, mint múzeum, a kulturális örökség megőrzését szolgáló intézmény.⁴ Egyúttal azonban állandó, valamint első időszaki kiállításán keresztül arra is ösztönzi látogatóit, hogy kérdéseket tegyenek fel arról, hogy mi is a kulturális örökség, és hogyan fejlődött az idők során. A kulturális örökség fogalmát már általánosságban is igen nehéz meghatározni,⁵ de még nehezebb vállalkozás azt a kérdést megválaszolni, hogy valójában mit is értünk az *európai* kulturális örökség alatt.

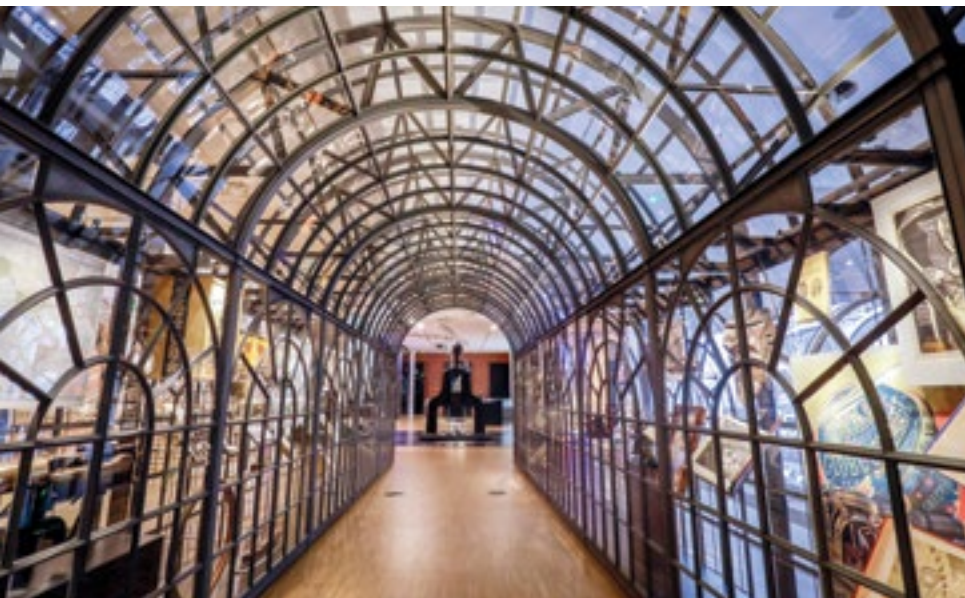
Az állandó kiállítás ezt a kérdést járja körül.⁶ Egy itt megtekinthető film olyan történelmi jelenségeket mutat be, melyek kiemelkedő hatást gyakoroltak Európa fejlődésére – ilyen például a migráció, az ókori görög és római kultúra, a kereszténység jelentős szerepe, a határok változása és még számos más tényező. A gyűjtemény rendkívüli szimbolikus tartalommal bíró darabjai közvetítik számunkra a kontinensünket formáló jelenségeket: görög filozófia; demokrácia; jogállamiság; kereszténység; humanizmus; gyarmati terjeszkedés; rabszolga-kereskedelem; állami terror; felvilágosodás; forradalmak; kapitalizmus; marxizmus, kommunizmus és szocializmus; nemzetállamok; és a holokauszt.⁷ E történelmi jelenségek egymás mellé helyezésével

4. A Múzeumok Nemzetközi Tanácsa (ICOM) által elfogadott Múzeumok Etikai Kódexe (2017, 8. o.) kihangsúlyozza, hogy „a múzeumok feladata, hogy gyűjtsék, megőrizzék és fejlesszék gyűjteményüket, ezzel járulva hozzá a természeti, kulturális és tudományos örökség védelméhez.”

5. Laurajane Smith meghatározása szerint például a kulturális örökség „egy kulturális folyamat vagy teljesítmény, amely a kulturális identitás kialakításához és formálásához, az egyéni és a kollektív emlékezethez, valamint a társadalmi és kulturális értékekhez kapcsolódik.” In: Laurajane Smith: *Cultural Heritage. Critical Concepts in Media and Cultural Studies*. London, 2007, 2. o.

6. A kulturális örökség itt használt definíciója igen tág, és magában foglalja a politikai és szellemi örökséget is.

7. Bővebb információk az „Útmutató zsebkönyv – állandó kiállítás” című kiadványban. Az Európai Történelem Háza, Brüsszel, 2017.

Az állandó kiállításnak a 19. századi Európát bemutató részlege; © Európai Unió, 2018

A „Kölcsönhatások” időszaki kiállításon megtekinthető „Tracking My Europe” interaktív térkép;
© Európai Unió, 2018

a gyűjtemény több kérdéssel is szembesíti a látogatót: Tekinthejtük-e ezeket a jelenségeket kifejezetten az európai örökség részének? Minden európai polgár képes azonosulni ezzel az örökséggel, még akkor is, ha egyes elemei más és más módon érintették őket?

A „Kölcsönhatások” című első időszaki kiállítás abban segít a látogatóknak elmélyedni, hogy milyen módokon formálódhat a kulturális örökség.⁸ A kulturális örökségnek a megfogható és a nem megfogható javait is körüljárja, de a természeti örökséget is érinti. Az időszaki kiállítás azt sugallja, hogy az Európa viszonylag kis területén együtt létező térségek, vallások és etnikai csoportok szoros közelsége miatt gyakran adódott alkalom a kultúrák közötti kapcsolatteremtésre, konfliktusra és együttműködésre.

Ha felderítjük Európa gazdag kulturális örökségének gyökereit, nyilvánvalóvá válik, hogy számos olyan dolog, melyet saját kultúránk vagy hazánk egyedi jellegzetességeinek tartunk, gyakran hosszú időszakokon és kiterjedt területeken átívelő interakciók eredményeként jött létre. Az Európai Történelem Házának első időszaki kiállítása ezeket az Európán belüli és kívüli gyökereket tárja fel az által, hogy olyan, a mindennapi életünk részét képező tárgyak és jelenségek eredetét vizsgálja, mint ételeink és azok elkészítési módjai; állataink, növényeink és fűszernövényeink; vagy a különböző sportok, filozófiai áramlatok, művészeti formák, szavak vagy mesék története. Mindezen jelenségek és tárgyak együttesen formáltak bennünket az idők folyamán, így alkalmasak arra, hogy kulturális örökségünk transznacionális jellegét hangsúlyozzuk általuk.⁹

Ehhez hasonló összefonódások jellemzik napjaink életútjait is. A kiállítás mindezt egy interaktív térképpel érzékelteti (www.myinteractions.eu). A térkép tartalmát teljes mértékben a felhasználók alakítják: olyan kérdésekre válaszolnak, melyek arra vonatkoznak, hogy mi köti őket Európa különböző pontjaihoz, és a válaszok összesítésével egy olyan egyedülálló térkép jön létre, amely megmutatja az emberek kapcsolatait és preferenciáit. Az így megjelenő mintákból kiderül például a keleti területekhez fűződő kapcsolatok ritkasága, vagy az olasz ételek népszerűsége, és összességében az is, hogy az európai térségről alkotott elképzeléseinket nagy mértékben befolyásolja a történelem. A térképhez nemcsak a helyszínen, hanem online is hozzá lehet férni – kereséseket végezhetünk rajta, vagy megadhatjuk saját válaszainkat is, és így hozzájárulhatunk egy olyan forrás gyarapításához, mely segítséget nyújthat a napjaink kulturális interakcióiról folytatott diskurzusokhoz.¹⁰

4.1.3. Egy tanulási forrás Európáról

A korszerű muzeológiával lépést tartva Az Európai Történelem Háza is azt a felfogást képviseli, hogy a tanulás a múzeumi tevékenységeknek nem a járulékos eredménye, hanem a lényege.¹¹ A múzeum egy olyan hely, mely különböző célcsoportok számára kínál lehetőséget az informális és önkéntes tanulásra, legyen szó akár kognitív, akár érzelmi tanulásról.

8. Christine Dupont, Constanze Itzel (szerk.): *Interactions. Centuries of Commerce, Combat and Creation*. Kiállítás katalógus. Luxemburg, 2017.

9. Lásd még Gerard Delanty: *The European Heritage. A Critical Re-Interpretation*, London, New York 2018, 29ff. o.

10. www.myinteractions.eu

11. A „tanulás” kifejezést itt szándékosan részesítjük előnyben az „oktatás” kifejezéssel szemben, mivel előbbi a tanuló aktív szerepét hangsúlyozza.

Az állandó kiállítás többretegűsége lehetővé teszi, hogy a látogatók – korábbi ismereteiknek vagy a rendelkezésükre álló időnek megfelelően – különböző mértékben mélyedjenek el annak vizsgálatában. A múzeum által biztosított tabletet használva a látogatók további részletes információkhoz (pl. hanganyagokhoz és filmekhez) férhetnek hozzá 24 nyelven. Az állandó kiállítást egy gyakorlati feladatokat tartalmazó családi útvonal is kiegészíti, melyet követve a látogatók időutazást tehetnek Európa múltjába. A középiskolások a múzeum által biztosított változatos feladatlapon segítségével fedezhetik fel a kiállítást.

Az első időszaki kiállítás különböző tanulási módszerek alkalmazására nyújt lehetőséget, és figyelembe veszi a látogatók eltérő motivációit is. Játékos, valamint több érzékszerv használatára épülő felfedezésen, illetve a tárlat darabjaival és a többi látogatóval folytatott interakciókon keresztül segíti a tanulást.

Egy adott tananyag dogmatikus megtanítása helyett Az Európai Történelem Háza kritikus gondolkodásra ösztönöz. Ezt segíti elő a kiállítás 3 fontos jellemzője: a kérdések felvetése, az értelmezés módjának középpontba helyezése és az emlékezet fontosságának hangsúlyozása.

A kérdések felvetése egy fontos eleme a kiállítás koncepciójának, mely az elbeszélésmódjában is rendre visszaköszön: véleményük megfogalmazására szólítja fel a látogatókat, különböző nézőpontokat mutat be egymás mellett, a bemutatott tárgyak pedig többféleképpen is értelmezhetők.

Az értelmezési mód fontosságát hangsúlyozza a kiállítás például akkor, amikor bemutatja, hogy Európé mítoszát miként használták fel az évszázadok során az Európával kapcsolatos elképzelések kifejezésére, vagy amikor azt mutatja be, hogyan változott Európa térképe az idők során, vagy a térkép készítőjének nézőpontja szerint. Az értelmezés fontosságára hívja fel a figyelmet a központi lépcsőházban elhelyezett 25 méter magas féminstalláció is, mely az európai történelemmel kapcsolatos idézetek forgatagát jeleníti meg.

Tovább fokozza a kiállítás elbeszélésmódjának összetettségét az, amikor a közös történelmi folyamatokat az emlékezetten keresztül mutatja be, ami arra ösztönzi a befogadókat, hogy felülvizsgálják: mi az, amit egyénekként vagy közösségként tudatosan megőrözzünk az emlékeztünkben, és mi az, amit nem.

A kiállításokat különböző tanulási tevékenységek és rendezvények is kiegészítik. Végül, a 24 nyelven elérhető online oktatási segédanyagok gondoskodnak arról, hogy az itt megjelenített transznacionális tartalom minden európai iskolába és tanterembe eljuthasson. A segédanyagokban kifejtett témák (migráció, konfliktusok, emberi jogok, identitás, információs technológiák) kiválasztásának egyik fő szempontja az volt, hogy könnyen beilleszthetők legyenek az Európában érvényben lévő, egymástól sokszor nagyban különböző iskolai tantervekbe.¹² Az online segédanyagok publikálásával Az Európai Történelem Háza arra törekszik, hogy minden diákot el tudjon érni Európában, amivel az európai dimenzió is megjelenhet az iskolai oktatásban, és hogy felkeltse az érdeklődésüket a közös történelmünk iránt.

12. Az oktatási segédanyagok a következő linken érhetők el: <https://historia-europa.ep.eu/en/educators-teachers/classroom-activities>

4.2. Az eTwinning Iskolák és az UNESCO Társult Iskolák – a jövő építése a múlt felfedezésén keresztül

Míg a múzeumok fontos szerepet játszanak a kulturális örökséggel kapcsolatos ismereteink elmélyítésében, a pedagógusok olyan kiváltságos helyzetben vannak, hogy útmutatásukkal hozzásegíthetik diákjaikat múltjuk felfedezéséhez, az elődeiktől való tanuláshoz és jövőjük építéséhez. Az iskolák gazdag információs források, és az alkotó jellegű tevékenységeken keresztül hozzásegíthetik a diákokat a gyakorlati készségek elsajátításához is.

Az alábbiakban néhány iskolai tevékenységet ismertetünk, amelyeket olyan iskolákban hajtottak végre, melyek elnyerték az eTwinning Iskola címet, de már azt megelőzően is a 70 éve alapított UNESCO Társult Iskolák Hálózatának tagjai voltak.

Az eTwinning Iskola cím 2018-ban került bevezetésre az egyazon intézményben dolgozó pedagógusok és intézményvezetők részvételének és elkötelezettségének elismerésére. Az eTwinning Iskolák az alábbi területeken nyújtanak kiemelkedő teljesítményt:

- Digitális gyakorlat
- eBiztonság (eSafety) gyakorlat
- Innovatív és kreatív pedagógiai módszerek
- Az iskolai munkatársak folyamatos szakmai fejlődésének előmozdítása
- A kollaboratív tanulási tevékenységek népszerűsítése az iskolai munkatársak és a diákok körében.

Az eTwinning Iskolákra fontos szerep vár az elkövetkező években, mert ők lehetnek a kiindulási pontjai az eTwinning program további fejlődésének, például különböző témák és kezdeményezések felkarolásával. Ilyen kezdeményezés többek között a kulturális örökség népszerűsítése és védelme.

Az UNESCO Társult Iskolák Hálózata (UNESCO Associated Schools Network – <https://asynet.unesco.org/>) egy régóta fennálló globális hálózat, mely a világ különböző pontjain működő oktatási intézményeket fogja össze a nemzetközi megértéshez és együttműködéshez, a kultúrák közötti párbeszédhez és békéhez, a fenntartható fejlődéshez, valamint a minőségi oktatáshoz kapcsolódó közös célok elérése érdekében.

Az UNESCO Társult Iskolák Hálózata az Európai Bizottsággal is részt vesz egy közös projektben. Ezt a projektet A kulturális örökség európai évéhez kapcsolódóan indították el, és legfontosabb célkitűzései, hogy felhívják a figyelmet közös történelmünkre és értékeinkre; a kulturális örökség értelmezésére, bemutatására és megosztására épülő interkulturális megosztások révén hozzájáruljanak a kulturális sokszínűség megbecsüléséhez; és olyan tevékenységekbe vonják be a gyerekeket és fiatalokat, amelyek révén (újra) felfedezhetik kulturális örökségüket, és másokkal is megoszthatják azt. Ebben a fejezetben olyan, az eTwinning Iskola címet elnyert intézmények vezetői és pedagógusai osztják meg gondolataikat és tapasztalataikat, akik az UNESCO Társult Iskolák Hálózatának tagjaként már korábban is vettek részt a kulturális örökséghez kapcsolódó projektekben.

Iskola: ITCG Enrico Fermi, Tivoli, Olaszország

Iskolaigazgató: Laura Giovannelli

Tanár: Grazia Del Tito

Laura Giovannelli

Grazia Del Tito

Az Önök iskolája mikor csatlakozott az UNESCO Társult Iskolák Hálózatához?
Iskolánk 2013-ban csatlakozott az UNESCO Társult Iskolák Hálózatához.

Milyen kulturális örökséghez kapcsolódó tevékenységeket szerveztek iskolájukban, és kik vettek ezekben részt?
Elindítottunk egy projektet

„Salvaguardia dei beni materiali e immateriali di Tivoli e della Valle dell’Aniene” címmel. A projekt két évvel ezelőtt indult, és 2018 októberében zárul majd le. Az volt a célunk, hogy felhívjuk a diákok figyelmét a művészeti és kulturális örökségünkre. A projekttevékenységek révén egyrészt szerettük volna felhívni a diákok figyelmét a Tivoliban található két UNESCO világörökségi helyszín (a Villa D’este és a Villa Adriana) értékeire, másrészt szerettük volna, ha diákjaink megismerkednek a térség hagyományos zenéivel és táncaival, amelyeket a mai fiatalok már nem ismernek.

Iskolánk, az ITCG Fermi (mely szakiskolaként működik) 2 másik Tivoliban található oktatási intézménnyel együtt hajtotta végre ezt a projektet: az IC Tivoli II Baccelli alsó-középfokú iskolával és a Liceo Spallanzani gimnáziummal. Mellettük egy franciaországi iskola, a Saint-Amand-les-Eaux településen működő Notre Dame des Anges is részt vett még a projektben, mely óvodaként, illetve alapfokú, középfokú és felsőfokú oktatási intézményként is működik. A projekt részeként Tivoli önkormányzatával és több helyi szervezettel (pl. Leo Club Tivoli és Cooperativa „Visite guidate Tivoli”) is együttműködést folytattunk.

Ön szerint eTwinning Iskolaként több pedagógust tudnak bevonni iskolájukból ezekbe a tevékenységekbe?

A projekthez kapcsolódó tevékenységekben már a kezdetektől igen sok pedagógus vesz részt. Ezeknek a tevékenységeknek a sikerét látva viszont a pedagógusok kedvet kaptak ahhoz, hogy más tevékenységekben vagy projektekben is aktívan részt vegyenek.

Az UNESCO Hálózat tevékenységei közül tudna ajánlani olyat, amely illeszkedik az eTwinning Iskolák koncepciójához, és ilyen keretek között is megvalósítható?

A kulturális örökséggel való foglalkozást leginkább azokkal az eTwinning projektekkel tudjuk népszerűbbé tenni a fiatalok körében, amelyek középpontjában a globális polgársággal kapcsolatos készségek és ismeretek fejlesztése áll, majd ezeket a tevékenységeket az eTwinning Iskolák hálózatával is megoszthatjuk. Emellett eTwinning Iskolaként olyan online és jelenléti eseményeket szervezhetünk, amelyekkel bemutathatjuk munkánkat a környékünkön lévő többi iskola számára.

Iskola: Pentapolis felső-középfokú iskola, Görögország

Iskolaigazgató: Nikolina Stathaki

Tanár: Theodora Gkeniou

Nikolina Stathaki

Theodora Gkeniou

Az Önök iskolája mikor csatlakozott az UNESCO Társult Iskolák Hálózatához, és miért?

Iskolánk már négy éve tagja a 182 ország 11 500 iskoláját összefogó UNESCO Társult Iskolák Hálózatának, melynek célja a béke, a humanitárius oktatás és a kultúrák közötti párbeszéd népszerűsítése világszerte. A hálózat három fő pillére a kreativitás, a kommunikáció és az innováció, melyek meglátásom szerint

az eTwinning közösségben is fontos értékeknek számítanak.

Milyen kulturális örökséghez kapcsolódó tevékenységeket szerveztek iskolájukban, és kik vettek ezekben részt?

Görögországban minden évben megrendezünk két diákszimpoziumot – egyet északon, Thesszalonikiben, egyet pedig délen, Athénban. E rendezvényekre készülve minden évben színpadra állítunk egy művet, valamint felkészítjük diákjainkat a vitafórumokon és kerekasztal-beszélgetéseken való részvételre, az adott évre meghirdetett témák szerint. 2014-ben, az első olyan évben, amikor Thesszalonikiben is megrendezésre került a szimpózium, a „Találkozás Thesszaloniki bizánci műemlékeivel” című színdarabunkat adtuk elő. 2017-ben, a harmadik szimpózium alkalmával kulturális örökségünk nem megfogható javait állítottuk a középpontba, például helyi szokásainkat és hagyományainkat, és „A Menikio hegy árnyékában” című színdarabunkat adtuk elő, ami az iskolánk közelében lévő hegy nevére utal.

Ezeket a tevékenységeket elsősorban iskolánk matematikatanára irányítja és hajtja végre, akinek másik szakterülete a színházpedagógia. Ő foglalkozik a színdarabokban szereplő, illetve a vitákban részt vevő diákcsoportokkal is. Iskolánk igazgatója is támogatja a tevékenységeket, a szülők pedig anyagi és érzelmi támogatást nyújtanak mindehhez, de más pedagógusok is bekapcsolódnak a munkába, például új ötletekkel, vagy segítenek, ha bármire szükség van.

Ön szerint eTwinning Iskolaként több pedagógust tudnak bevonni iskolájukból ezekbe a tevékenységekbe?

Ahogy már említettem, iskolánkban van egy tanári csapat, akik jól megértik egymást, és hatékonyan tudnak együttműködni. Ez a csapat főként nyelvtanárokból áll, de szeretnénk éneket, rajzot, informatikát és idegen nyelveket tanító kollégákat is bevonni a munkába, akik szakértelmükkel segíthetnének a projektek zökkenőmentes megvalósításában.

eTwinning Iskolaként hogyan tudnak együttműködni a régiójukban lévő iskolákkal, kollégákkal vagy a helyi közösséggel? Hogyan tudják a tevékenységeiket népszerűsíteni a körükben?

Az eTwinning Iskolák oktatási intézmények, és mint ilyenek, elkötelezettek a tudásmegosztást elősegítő kezdeményezésekben való részvétel mellett. Iskolánkban folyamatosan szervezünk különféle műhelyeket, továbbképzéseket, kerekasztal-beszélgetéseket és projektelőadásokat, ahol bemutatathatjuk eredményeinket, és jó gyakorlatokat oszthatunk meg. A helyi oktatási és közigazgatási hatóságok mindig mellettünk álltak, és támogatták kezdeményezéseinket. Mindezek mellett az eTwinning együttműködésekből kinőtt Erasmus+ projektjeink további lehetőségeket nyújtanak a folyamatos fejlődésre.

Az UNESCO Hálózat tevékenységei közül tudna ajánlani olyat, amely illeszkedik az eTwinning Iskolák koncepciójához, és ilyen keretek között is végrehajtható?

A diákszimpóziumok megrendezését határozottan tudom ajánlani mindenkinek, hiszen ezek keretében minden részt vevő diák hallathatja a hangját. A szimpóziumoknak köszönhetően a diákok valós élethelyzetekben, interaktív környezetben bontakoztathatják ki kreativitásukat, illetve fejleszthetik kezdeményező- és vállalkozói készségüket, hiszen akár egy színdarabbal, akár egy filmmel, egy előadással vagy bármilyen más művészi kifejezési formával készüljenek is az eseményre, az aktív részvételt, és nagyfokú önállóságot követel tőlük.

Ráadásul az adott témához kapcsolódó vitákban való részvételükkel fejlődnek anyanyelvi és idegen nyelvi kompetenciáik, tanulási készségeik, valamint kulturális tudatosságuk és kifejezőkészségük is, ami megfelel az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákat meghatározó európai referenciakeret ajánlásainak. A vitákban való részvételhez a diákoknak kutatómunkát kell végezniük, fel kell készülniük bizonyos témákból és beszélgetniük kell róla, gyakorolniuk kell a nyilvánosság előtti megszólalásokat, és meg kell védeniük álláspontjukat, illetve érvelniük kell más nézőpontokkal szemben. Mindkét tevékenység típus, a művészi előadások és a beszédek vagy vitafórumok is előkészíthetők együttműködési munkával, majd megtarthatók egy közös online találkozó keretében (pl. Adobe Connect vagy eTwinning Live).

Iskola: Ivan Vazov Nyelvi Iskola, Plovdiv, Bulgária

Iskolaigazgató: Anelia Miteva

Tanár: Maya Kyulevchieva

Anelia Miteva

Maya Kyulevchieva

Milyen kulturális örökséghez kapcsolódó tevékenységeket szerveztek iskolájukban?

A diákok tanáraik támogatásával különböző előadásokat dolgoztak ki, például olyan témákban, mint a Balkán kulturális öröksége, az ókori görög és római kulturális műemlékek, a kereszténység hagyatéka, az UNESCO világörökségi helyszínek, a „Bistrishkite Babi” (bolgár asszonykórus), a martenica stb. Emellett nyílt órákat is tartottunk, melyek keretében a népi hímzés és

a bolgár (Chiprovtsi) szőnyegek mértani elemeivel foglalkoztunk. Videokonferenciákat is tartottunk kijevi, ukrainai, bakui és azerbajdzsáni UNESCO Társult Iskolákkal, amelyek jelenleg a „Learning for the Future” UNESCO projektben vesznek részt. Végül számos eTwinning projektet is végrehajtottunk. Néhány példa: „Similar and different traditions between Bulgarian and Polish cultures” (Hasonló és különböző hagyományok a bolgár és lengyel kultúrákban); „Hello, etwin friends! Let’s play together old games!” (Sziasztok, eTwin barátok! Játsszunk együtt régi játékokat!); „Food Globalisation” (Az étel globalizációja); „A proverb a day keeps the boredom away” (Minden napra egy közmondás – nincs többé unatkozás); „When two cities mean Europe” (Amikor két város jelenti Európát).

Ön szerint eTwinning Iskolaként több pedagógust tudnak bevonni iskolájukból ezekbe a tevékenységekbe?

Jelenleg a „Teaching Materials and Activities for UNESCO Schools” (Oktatási segédanyagok és tevékenységek UNESCO Iskolák számára) című Erasmus+ projektben veszünk részt, mely a következő témákat érinti: fenntarthatóság, állampolgári ismeretek, interkulturális tanulás, kulturális örökség, béke és emberi jogok. Emellett különböző témákat feldolgozó nyílt órákat is megrendezünk, és lehetőségeket biztosítunk a diákoknak arra, hogy munkájukat különböző fesztiválokon és ünnepségeken is bemutassák. Minden évben egyre több pedagógus csatlakozik tevékenységeinkhez, és mivel iskolánk már eTwinning Iskola, nagyköveti szerepet vállalva még több érintett felet is képesek vagyunk bevonni, például más közeli iskolákat, a helyi hatóságokat és az iskolák tágabb közösségét.

eTwinning Iskolaként hogyan tudnak együttműködni a régiójukban lévő iskolákkal, kollégákkal vagy a helyi közösséggel? Hogyan tudják a tevékenységeiket népszerűsíteni a körükben?

eTwinning Iskolaként megoszthatjuk jó gyakorlatainkat a kollégákkal, emellett különböző regionális és oktatási konferenciákon veszünk részt, ahol más kollégáknak is bemutatathatjuk az eTwinninget, és a programhoz kapcsolódó tevékenységeinket. Dinamikus szervezetként elköteleztük magunkat amellett, hogy munkánkat szélesebb körben is ismertessük, és együttműködést építsünk ki más hálózatokkal. Meggyőződésem, hogy az UNESCO Hálózat tagjai közül sokan vennének részt szívesen az eTwinning programban, és indítanának nemzetközi projekteket a kulturális örökség témájában.

Iskola: Osnovna šola Simona Gregorčiča Kobarid, Szlovénia

Iskolaigazgató: Melita Jakelj

Tanár: Aurora Calvet

Melita Jakelj

Milyen kulturális örökséghez kapcsolódó tevékenységeket szerveztek iskolájukban?

A közelmúltban ünnepeltük iskolánk alapításának 50. évfordulóját, és ehhez kapcsolódva nagyon sok kutatást végeztünk iskolánk múltjáról. Emellett egy kiállítást és egy nyílt napot is megrendeztünk, melyek során összesen 200 látogatót fogadtunk iskolánkban. A diákok múzeumokat, régi lakóházakat és kiállításokat látogatva foglalkoztak a kulturális örökség témájával, illetve együttműködtek nagyszüleikkel is. Egyik osztályunk jelenleg is részt vesz egy eTwinning projektben „Happy to meet each other” (Örülünk, hogy megismerkedhettünk) címmel, melyben spanyolországi partnereikkel mutatják be egymásnak kultúrájukat.

Minden évben van egy olyan projektünk, amelyben az egész iskola részt vesz, mind a 330 diák, valamint az összes pedagógus és iskolai alkalmazott. Idén az idősebb generációkkal folytatott együttműködés előnyeit fedeztük fel, és a továbbiakban is tervezzük a szülők és a nagyszülők bevonását jövőbeli projektjeinkbe.

Az eTwinning program keretében végrehajtanak az UNESCO Társult Iskolák Hálózatához kapcsolódó tevékenységeket?

Igen, kapcsolatban állunk egy szlovéniai és egy csehországi iskolával, melyek tanáraival már elkezdtünk kidolgozni egy, a kulturális örökséggel foglalkozó eTwinning projektet, amit a következő tanévben hajtunk majd végre.

Ön szerint eTwinning Iskolaként több pedagógust tudnak bevonni iskolájukból ezekbe a tevékenységekbe?

Igen, a következő tanévben tanári karunk minden tagja részt vesz majd egy Erasmus+ projektben, melyet eTwinning projektként is regisztrálni fogunk. Úgy gondolom, eTwinning Iskolaként nagy a felelősségünk, és terjesztenünk kell az innovatív tanítási és tanulási módszereket. Véleményem szerint az általunk elvégzett és elvégzendő munka, illetve a kollégák tevékenységeinkbe való bevonása mellett az is fontos, hogy a minisztériumok és az oktatási hatóságok is támogassák munkánkat, és hozzájáruljanak törekvéseinkhez.

Az eTwinning Iskolák kétségtelenül betöltik majd nagyköveti szerepüket, ami hozzájárulhat a tanítási módszerek megújításához, az együttműködés szellemiségének elterjesztéséhez, és ahhoz, hogy több pedagógus kapjon kedvet ahhoz, hogy elinduljon ezen az úton. A kulturális örökség csak egyike azon témáknak, melyek kapcsán a pedagógusok olyan tevékenységeket hajthatnak végre diákjaikkal – az egész intézményre kiterjedően –, melyek segítenek nekik abban, hogy a múltat megismerve építhessék a jövőjüket.

Összegzés

Santi Scimeca, eTwinning projektmenedzser,
Központi Szolgáltatópont

Santi Scimeca

Az eTwinning közösség változatos tevékenységekkel ünnepelte A Kulturális Örökség Európai Évét: műhelyek, konferenciák, szemináriumok, online tevékenységek megrendezésével, különböző anyagok kidolgozásával, és természetesen e könyv kiadásával. Azt, hogy milyen népszerű is a kulturális örökség témája az eTwinning program résztvevői körében, igen jól érzékelteti az alábbi példa. 2018 elején az Európai Bizottság felkérte az eTwinning program csapatát, hogy válasszunk ki három projektet, mely érdemes arra, hogy A Kulturális Örökség Európai Évének zárókonferenciáján egy különleges elismerésben részesítsék. Így született meg az Európai eTwinning Díjak verseny „eTwinning Díj a kulturális örökségért”

elnevezésű különdíja. A különdíj meghirdetéséről azonnal tájékoztattuk a közösség tagjait, arra ösztönözve a pedagógusokat, hogy a Nemzeti Minősített eTwinning Projekt címért benyújtott pályázatukhoz kapcsolódva ennek a különdíjnak az elnyeréséért is pályázzanak. Csupán néhány hónap elmúltával, jóval a pályázati határidő előtt, máris több mint 600 projekt résztvevői (a Nemzeti Minősített eTwinning Projekt címért pályázók egyharmada) pályáztak a különdíj elnyeréséért. Ebből két dologra is következtethetünk: Egyfelől megtudtuk, hogy a pedagógusok rendkívül szívesen foglalkoznak a kulturális örökség témájával az európai kollégáikkal közösen folytatott együttműködési tevékenységeik keretében. Másfelől az is kiderült, hogy a pedagógusok még ma is töreksenek arra, hogy megértsék a kulturális örökség fogalmát, és azt, hogy az milyen jelentőséggel bír a helyi közösségek és a gyerekek életében.

Könyvünk olvasói mostanra már minden bizonnyal képet kaptak Európa kulturális örökségének a gazdagságáról. A kulturális örökség mindenhol körülvesz minket, és könnyebben felismerhető, mint azt gondoltuk volna. De a kulturális örökség nem foglal magában mindent, ami régi. Csupán az tekinthető a kulturális örökség részének, mely emberi tevékenységek eredményeképpen jött létre, illetve amely a természetes pusztulást, felejtést vagy rombolást megakadályozó tudatos védelem, megőrzés alatt áll, vagy szándékosan helyreállításra került. Mindannyian tisztában vagyunk azzal (mondhatnánk, kulturális örökségünkben kifolyólag), hogy csak úgy tanulhatjuk meg, hogy kik vagyunk, és merre szeretnénk továbbhaladni, ha tudjuk, hogy honnan érkezünk. Kultúránk nem más, mint egy dinamikus normarendszer, amely folyamatosan átalakul: ez évszázadokba is telhet, de előfordulhat az is, hogy mindössze egy fél emberöltő alatt lezajlik. Napjaink változékony társadalmában pedig – ahogy Bauman

fogalmazna – értékeinket szilárd, kipróbált alapokhoz kell rögzítenünk, megkérdőjelezve az összetett problémák megoldására javasolt egyszerű válaszokat. Kulturális örökségünk nem csupán emlékművek és receptek gyűjteménye – magában foglalja azt is, ahogyan gondolkozunk, és ahogyan értelmezzük a minket körülvevő valóságot. Szerencsénkre az évszázadok során filozófusok, tudósok, egyszerű emberek és látnoki gondolkodók is hozzájárultak kultúránk építéséhez, így számíthatunk az ő segítségükre is. Történelmünkre és kulturális örökségünkre nem szabad olyan teherként tekintenünk, melyet magunkkal kell cipelnünk. Éppen ellenkezőleg, fel kell ismernünk, hogy valójában ez nyújt válaszokat kétségeinkre: egy megbízható iránytű napjaink esetenként értelmezhetetlen és zavarodottságot okozó korszakában.

Az idei eTwinning könyv ajándék az eTwinning program mindazon résztvevői számára, akik szeretnének a kulturális örökség témájában projektet indítani, de még nem mertek belevágni, mert nem tudták, hogyan is kezdjenek hozzá. Ugyanakkor azon pedagógusok számára is ajándék, akik mindig is úgy gondolták, hogy a kulturális örökség remek lehetőséget nyújt arra, hogy a történelmet vonzó és játékos formában tanítsák tanóráikon, anélkül, hogy felismerték volna, hogy ez a téma még ennél is többet nyújthat: abban is segíthet, hogy megértsük jelenünket, és felkészüljünk a jövőnkre.

Bibliográfia

- Alsayyad, Nezar (szerk.): *Consuming Tradition, Manufacturing Heritage. Global Norms and Urban Forms in the Age of Tourism*. New York: Routledge, 2001.
- Bendix, R.F., Eggert, A., Peselmann, A. (szerk.): *Heritage Regimes and the State*. Göttingen: Universitätsverlag Göttingen, 2012.
- Európa Tanács, Faro, 2005. <https://www.coe.int>
- Európai Bizottság, A kulturális örökség integrált európai megközelítése felé, 2014
- http://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/publications/2014-heritage-communication_en.pdf
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/864 határozata (2017. május 17.) a kulturális örökség európai évéről (2018) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017D0864&from=HU>
- Jakoba Sraml Gonzalez: Trends in practical cultural heritage learning in Europe 2012, Research report. The Nordic Centre of Heritage Learning, 2012
- Lazzaretti, Luciana: The resurgence of the “societal function of cultural heritage”. An introduction. *City, Culture and Society*, 3:4 (2012): 229–233.
- Sonkoly, G., Vahtikari, T.: *Innovation in Cultural Heritage Research. For an integrated European Research Policy*. Brüsszel, Európai Bizottság, 2018.
- Az Eurobarométer kulturális örökségről szóló különjelentése, 2017. <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/WhatsNew/index>
- A Kulturális Örökség Európai Évének weboldala http://europa.eu/cultural-heritage/european-year-cultural-heritage_hu

Kiadó

eTwinning Központi Szolgáltatópont
www.etwinning.net

Európai Iskolahálózat
(EUN Partnership AISBL)
Rue De Trèves 61, 1040 Brüsszel, Belgium
www.europeanschoolnet.org

Szerkesztők

Irene Pateraki, Santi Scimeca

Design koordináció

Claire Morvan

Nyelvi koordináció

Danosh Nasrollahi

Grafikai munkák

Pitch Black Graphic Design The Hague/Berlin

DTP és nyomdai előállítás

HOFI Studio

Példányszám

1000

ISBN

9789492913623

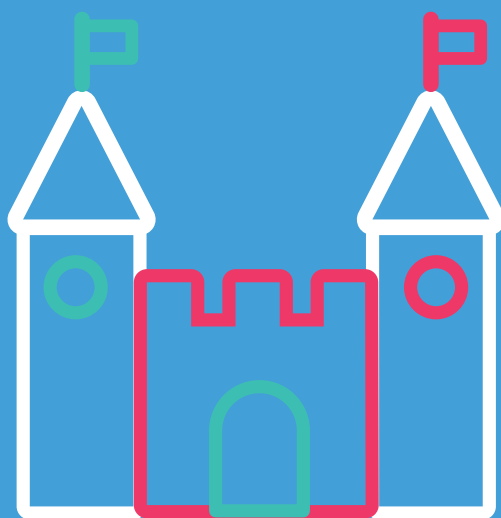
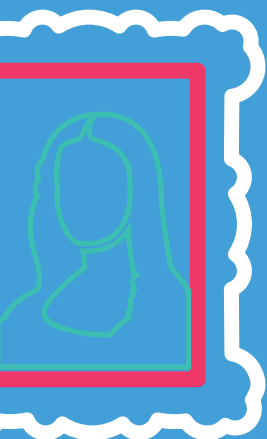
Kiadás: 2018. szeptember. A kiadványban kifejtett nézetek a szerzők nézetei, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Iskolahálózat vagy az eTwinning Központi Szolgáltatópont nézeteivel. A könyv kiadása az Attribution – Non Commercial-Share Alike 3.0 Unported Creative Commons licenc (CC BY-NC-SA 3.0) (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>) által meghatározott feltételek szerint történt. Ennek a kiadványnak a létrehozásához az Európai Unió Erasmus+ programja pénzügyi támogatást nyújtott. Ez a kiadvány kizárólag a szerzők nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé a dokumentum által tartalmazott információk bármilyen jellegű felhasználásáért.

<http://europa.eu/cultural-heritage>

www.etwinning.net

Az Európai Unió
Erasmus+ programjának
társfinanszírozásával